

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM

OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

Nr. 5 (129).

Równe, dnia 1 maja 1936 r.

ROK XIII.

T R E Ś Ć :

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

Poz. 52 i 53. Oddłużenie funkcjonariuszów państwowych i zaliczki na uposażenie	str. 114	Poz. 60. W sprawie zwalczania przesylek zbiorowych	str. 120
„ 54. Potwierdzanie ważności legitymacji i podawanie miejsca zamieszkania	„ 116	„ 61. W sprawie kursów i konferencji wakacyjnych w 1936 r.	„ 120
„ 55. W sprawie przyjmowania obligacji Pożyczki Inwestycyjnej na kaucje i wadja	„ 117	„ 62. W sprawie kursu wakacyjnego dla kierowników orkiestr i chórów amatorskich	„ 122
„ 56. Mieszkania dozorców domowych w gmachach państwowych	„ 118	„ 63. W sprawie kursu harcerskiego dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i zawodowych.	„ 122
„ 57. W sprawie zwalczania jaglicy w szkołach powszechnych.	„ 118	„ 64. W sprawie przygotowania akcji letniej w. f. w latach szk. 1935/36 i 1936/37.	„ 123
„ 58. W sprawie projektów i kosztorysów na budowę szkół powszechnych	„ 119	„ 65. Komunikaty	„ 125
„ 59. W sprawie kandydatów do prawosławnego Internatu Metropolitalnego w Warszawie	„ 120		

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

W. J. Śliwiński — Próba praktycznego wykorzystania i zastosowania w życiu szkolnym „Tabel Miernika Sprawności Fizycznej”	str. 128	Dział Oświaty Pozaszkolnej	str. 138
Z. Jaworczykowski — Trzyletni plan pracy w zakresie zaopatrzenia szkoły	„ 133	Nabytki Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej w Równem	„ 141
		Wydawnictwa nadesłane	„ 142

CZĘŚĆ URZĘDOWA

52.

PREZES
RADY MINISTRÓW

Warszawa, dn 25 lutego 1936 r.

Nr. 42-2/28.

Oddłużenie funkcjonarju-
szów państwowych.

Zaliczki na uposażenia.

OKÓLNİK Nr. 10

Do
Wszystkich P. P. Ministrów
w Warszawie.

W porozumieniu z Ministrem Skarbu zarządzam co następuje:

I. W ramach funduszu zaliczek na uposażenia funkcjonarjuszów państwowych zostanie utworzony specjalny rachunek pod nazwą „rachunek oddłużenia” w celu ułatwienia spłaty zobowiązań nadmiernie zadłużonym funkcjonarjuszom państwowym.

Na rachunek ten zostaną przeznaczone:

- a) połowa wpływów ze zwrotu zaliczek na uposażenie (pkt. III okólnika niniejszego),
- b) oszczędności osiągnięte przez poszczególne resorty na zwyczajnych kredytach rzeczowo-administracyjnych (§ 2 — 9) w budżecie na okres 1936/37, o ile zostaną przekazane na ten cel w ustawie skarbowej,
- c) kwoty, przeznaczone na ten cel w budżecie.

II. Z rachunku oddłużenia władze naczelne każdego resortu mogą udzielać funkcjonarjuszom państwowym pożyczek bezprocentowych na spłatę długów, powstałych przed dniem 1 grudnia 1935 r. pod następującymi warunkami:

- a) pożyczki udzielane mogą być funkcjonarjuszom państwowym, których uposażenie netto wraz z dodatkowymi wydatkami nie przekracza kwoty 400 zł. miesięcznie; funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu okólnika niniejszego są, z zastrzeżeniem pkt. V

tego okólnika, osoby uprawnione do otrzymywania zaliczek na uposażenie w myśl pkt. 1 ust. 1 i 2 okólnika Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1934 r. Nr. 42-2/18 w sprawie zaliczek na uposażenie;

- b) pożyczki mogą być udzielane funkcjonarjuszom państwowym, o ile ich zadłużenie przekracza: dla utrzymujących 3 lub więcej członków rodziny 400% uposażenia netto ostatnio pobranego, a dla samotnych lub utrzymujących do 2 członków rodziny — 500% uposażenia; przy ustaleniu stanu rodzinnego w rozumieniu punktu niniejszego należy pomocniczo stosować kryteria, zamieszczone w art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz.U. R. P. Nr. 86, poz. 664); zadłużenia z tytułu zaliczek na uposażenie oraz z tytułu długoterminowych pożyczek budowlanych nie bierze się w rachubę;
- c) udzielenie pożyczki może nastąpić na skutek podania, należycie udokumentowanego, przedłożonego władzy naczelnej drogą służbową;
- d) wysokość pożyczki nie może przekraczać kwoty 1000 zł.;
- e) zwrot pożyczki następuje na zasadach, przewidzianych w pkt. V okólnika Prezesa Rady Ministrów Nr. 26 w sprawie zaliczek na uposażenie;
- f) pożyczka może być udzielona funkcjonarjuszowi państwowemu tylko jeden raz.

III. Z dniem 1 marca 1936 r. przywraca się spłatę zaliczek na uposażenie, wstrzymaną okólnikami Ministra Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. III. 16744/3/35 i z dnia 17 grudnia 1935 r. L. D. III. 18341/3/35, przyczem spłata będzie dokonywana w ratach wynoszących 20% raty normalnej; z dniem 1 października 1936 r. wysokość spłaty podwyższa się do 40% raty normalnej, a z dniem 1 grudnia 1937 r. — do pełnej wysokości; w razie udzielenia funk-

cjonarjuszowi państwowemu, spłacającemu zaliczkę na uposażenie, pożyczki na oddłużenie, wysokość raty zaliczki podwyższa się odpowiednio z 20% na 30% i z 40% na 50%; w tych przypadkach spłata pożyczki na oddłużenie może być zawieszona na okres do 6 miesięcy.

IV. W okólniku Prezesa Rady Ministrów Nr. 26 z dnia 22 czerwca 1934 r. Nr. 42-2/18 w sprawie zaliczek na uposażenie wprowadza się zmiany następujące:

- a) z funduszu zaliczkowego mogą być udzielane zaliczki dla gorzej sytuowanych funkcjonarjuszów państwowych, znajdujących się w trudnej sytuacji spowodu okoliczności od nich niezależnych (choroba, śmierć i t. p.), lub w przypadku budowy własnego mieszkania;
- b) zaliczki w zasadzie mogą być udzielane funkcjonarjuszom państwowym, których uposażenie netto wraz z wynagrodzeniami dodatkowymi nie przekracza kwoty 400 zł. miesięcznie; w wyjątkowych przypadkach zaliczki te mogą być udzielane funkcjonarjuszom państwowym, których dochód przekracza 400 zł. miesięcznie, jednakże suma zaliczek dla tej grupy może stanowić najwyżej 15% ogólnej sumy przyznanych zaliczek, w szczególności mogą być w takich przypadkach udzielane zaliczki funkcjonarjuszom państwowym, których dochód nie przekracza 600 zł. miesięcznie, na opłaty w szkołach akademickich i w państwowych szkołach średnich wszystkich typów za dzieci i pasierbów, będących na ich utrzymaniu;
- c) wysokość zaliczki nie może przekraczać trzymiesięcznego uposażenia i kwoty 1000 zł.

V. Okólnik niniejszy, z wyjątkiem pkt. III co do przywrócenia spłaty zaliczek na uposażenie nie stosuje się do żołnierzy oraz funkcjonarjuszów państwowych zatrudnionych w administracji wojskowej; w sprawie zaliczek na uposażenie dla tych osób pozostaje nadal w mocy okólnik Prezesa Rady Ministrów Nr. 26 z dnia 22 czerwca 1934 r. Nr. 42-2/18.

Prezes Rady Ministrów

(—) M. Kościółkowski.

MINISTERSTWO
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa

OKÓLNİK Nr. 15.

z dnia 27 lutego 1936 r. IR.-1737/36
w sprawie oddłużenia funkcjonarjuszów państwowych i zaliczek na uposażenie.

Ministerstwo podaje do wiadomości okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów Nr. 42/28 z dnia 25 lutego 1936 r. celem ścisłego stosowania.

Urzędy, które wskutek późnego otrzymania niniejszego okólnika, nie zdążą w myśl punktu III okólnika Prezesa Rady Ministrów potrącić w dniu 1 marca 1936 r. 20% normalnej raty zaliczki na uposażenie — winny niepotrąconą kwotę rozłożyć na 4 równe części i potrącić je w następnych miesiącach począwszy od 1 kwietnia, skutkiem czego potrącenia z tytułu zaliczki na uposażenie będą wynosić w kwietniu, maju, czerwcu i lipcu 25% normalnej raty zaliczki.

W sprawie składania podań o pożyczki oddłużeniowe Ministerstwo wyda osobne zarządzenie z bliższym określeniem warunków, jakim powinny odpowiadać podania o takie pożyczki.

Równocześnie z rozpoczęciem potrąceń z tytułu zaliczek na uposażenie należy wprowadzić w księgach funduszu specjalnego: „Zaliczki na uposażenie” odrębny rachunek pod nazwą „rachunek oddłużenia” zgodnie z ustępem I okólnika Prezesa Rady Ministrów.

w. z. Dyrektora Departamentu

(—) A. Nowak
Naczelnik Wydziału.

53.

MINISTERSTWO SKARBU Warszawa, dn. 26.II.1936 r.
L. D. III. 2570/3/36.

Oddłużenie funkcjonarjuszów państwowych. Zaliczki na uposażenie.

Do

Kancelarii Cywilnej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Senatu Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów, wszystkich Ministerstw.

Nawiązując do treści okólnika Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lutego 1936 roku Nr. 10/2/42—2/28 w sprawie oddłużenia funkcjonarjuszów państwowych, Ministerstwo Skarbu

prosi o wydanie zarządzeń w sprawie niezwłocznego otwarcia przez właściwe władze asygnujące w księdze funduszków specjalnych oddzielnego subkonta do rachunku zaliczek na uposażenie p.n. „rachunek oddłużeniowy”.

Przy asygnowaniu uposażenia za m. marzec r. b. mają właściwe władze asygnujące potrącić i przelać: 10 proc. normalnych rat zaliczek na uposażenie na wymieniony „rachunek oddłużeniowy”, zaś na dotychczasowy rachunek zaliczek na uposażenie również 10 proc. normalnych rat zaliczek. Ogółem zatem podlega potrąceniu z asygnowanego za miesiąc marzec r. b. uposażenia 20 proc. normalnych rat zaliczek na uposażenie.

W podobny sposób należy przelewać co miesiąc dalsze raty zaliczek na uposażenie do m. września r. b. oraz dalsze raty podwyższone z dniem 1 października r. b. i 1 grudnia 1937 r., w myśl postanowień p. III powołanego na wstępie okólnika Prezesa Rady Ministrów.

Sumy zwrotów pożyczki na oddłużenie podlegają zarachowaniu w całości na „rachunek oddłużeniowy”.

W razie przyznania funkcjonariuszowi państwowemu — w myśl postanowień p. IV lit. b), zdanie ostatnie okólnika Prezesa Rady Ministrów zaliczki na uposażenie na pokrycie opłat w szkołach akademickich, oraz w państwowych szkołach średnich wszelkich typów za dzieci i pasierbów, będących na ich utrzymaniu, zaliczek tych nie należy asygnować do rąk odnośnych funkcjonariuszów, którym przyznano zaliczkę, lecz przelewać bezpośrednio do właściwych zakładów szkolnych na rachunki: „Fundusz opłat studenckich” względnie „Taksa administracyjna” za równoczesnem zawiadomieniem tych zakładów.

W związku z niniejszym zarządzeniem tracą moc obowiązującą okólniki z dnia 9 kwietnia 1935 r. L. D. III. 5908/3/35, dnia 14 listopada 1935 r. L. D. III. 16744/3/35 i z dnia 17 grudnia 1935 r. L. D. III. 18321/3/35 w sprawie wstrzymania potrącenia rat zaliczek na uposażenie.

Analogiczne zarządzenia w części dotyczącej wysokości potrącenia rat zaliczek na uposażenie, należy wydać podległym przedsiębiorstwom państwowym (funduszom państwowym), oraz samodzielnym jednostkom gospodarczym.

Treść niniejszego zarządzenia należy podać do wiadomości zainteresowanych funkcjonariuszów państwowych.

Podsekretarz Stanu

(—) T. Grodyński.

MINISTERSTWO
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa

OKÓLNİK Nr. 18.

z dnia 9 marca 1935 r. (IR.-1803/36)

**w sprawie oddłużenia funkcjonariuszów
państwowych oraz w sprawie zaliczek
na uposażenie.**

Wślad za okólnikiem Nr. 15 z dnia 27 lutego 1936 r. (Nr. IR-1737/36), Ministerstwo przesyła do wiadomości i ścisłego stosowania powyższe pismo Ministerstwa Skarbu z dnia 26 lutego 1936 r. L. D. III. 2570/3/36.

w z. Dyrektora Departamentu

(—) A. Nowak

Naczelnik Wydziału.

54.

MINISTERSTWO
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa, dnia 21 mara 1936 r.

Nr. I Praw-2540/56/36.

Potwierdzanie ważności legitymacyj szkolnych i podawanie miejsca zamieszkania.

I. Jak wynika z pisma Ministerstwa Komunikacji z dnia 11.III.1936 r. Nr. HO.II-24/49 wielu uczniów kursów dokształcających okazuje przy przejazdach kolejowych legitymacje niepotwierdzone na żaden miesiąc, oświadczając, że w danym miesiącu zapisani zostali na Kurs i otrzymają potwierdzenie legitymacyj dopiero w końcu miesiąca, jeżeli okaże się, że będą uczęszczali na wykłady.

Powyższy sposób wystawiania legitymacyj szkolnych przez Dyрекcję i Kierownictwa szkół i kursów, których uczniom przysługują legitymacje szkolne wzoru Nr. 1-b) lub wzoru Nr. 1-ć), nie znajduje uzasadnienia na gruncie właściwej interpretacji odnośnych przepisów. Stosownie bowiem do postanowień ustępu VI okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 77 z dnia 6.IX. 1935 r. o legitymacjach szkolnych i ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P. Nr. 8, poz. 158), odpowiada-

jących przepisom taryfowym — (TO. II, § 61, pkt. 4/5) — ważność legitymacji na miesiąc następny stwierdza się w ostatnim tygodniu każdego miesiąca przez odcisnięcie pieczęci szkolnej w przeznaczony na to rubryce legitymacji, przyczem z brzmienia odpowiednich rubryk legitymacji wynika, że legitymacja nieposiadająca odcisniętej pieczęci w rubryce miesiąca, nie jest na dany miesiąc ważna.

Ważność legitymacji szkolnej na miesiąc, w którym uczeń zapisał się na kurs, musi więc być potwierdzona także zapomocą odcisnięcia na legitymacji pieczęci szkolnej w rubryce danego miesiąca, co powinno być dokonane przez szkołę równocześnie z wydaniem legitymacji.

Legitymacje, wydane bez opieczętowanej rubryki miesiąca wydania nie są ważne i legitymacji takich władze kolejowe bezwzględnie honorować nie będą.

W związku z powyższem Ministerstwo W.R. i O.P. zaleca dyrekcjom i kierownictwom szkół i kursów jak najdokładniejsze zapoznanie się z przepisami, dotyczącymi legitymacji szkolnych, aby przez wadliwe wystawienie legitymacji nie narażać młodzieży na przykrości i nieoczekiwane wydatki w razie zakwestjonowania ważności legitymacji przez służbę kolejową, jak również, aby nie stwarzać podatnego pola do możliwych nadużyć.

II. Przy przejazdach uczącej się młodzieży za biletami szkolnymi dość często wynikają nieporozumienia, polegające na tem, że wielu z pośród uczniów posiada nieprawidłowo wystawione legitymacje szkolne w odniesieniu do miejsca zamieszkania, co w konsekwencji jest powodem sporządzania protokołów i prowadzenia zbędnej korespondencji z tytułu biletów szkolnych w danej relacji (Taryfa osobowa, Cz. II, § 61, punkt 5).

Ministerstwo W. R. i O. P. — zgodnie z życzeniem Ministerstwa Komunikacji z dnia 14.III.1936 r. Nr. HO.II-24/54 — poleca wezwać uczącą się młodzież, ażeby zmianę miejscowości zamieszkania niezwłocznie zgłaszała Kierownictwu szkoły, a to w celu dokonania przez uczelnię odnośnego sprostowania w legitymacji szkolnej, uprawniającej do nabywania ulgowych biletów miesięcznych.

Naczelnik Wydziału
(—) *Kazimierz Dubiel.*

55.

MINISTERSTWO SKARBU Warszawa, 18 marca 1936 r.

L. D. II. 6203/1/36.

Do
Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Senatu,
Najwyższej Izby Kontoli, Prezydium
Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw

w miejscu.

W myśl art. 6 ustawy z dnia 26 marca 1935 r. o upoważnieniu Ministra Skarbu do wypuszczenia wewnętrznej pożyczki inwestycyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 z 1935 r., poz. 122) obligacje 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej mają wszelkie prawa papierów pupilarnych między innemi — mogą być używane do składania na kaucje cywilne i wojskowe.

W związku z powyższem Ministerstwo Skarbu komunikuje, że obligacje wymienionej pożyczki mogą być bez żadnych ograniczeń przyjmowane przez władze i urzędy państwowe jako wadja przy przetargach oraz jako kaucje na zabezpieczenie wszelkiego rodzaju umów lub zaliczek, wypłacanych na dostawy i roboty rządowe, jak również na zabezpieczenie udzielanych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych. Wartość depozytową (kaucyjną i wadjalną) rzeczonych obligacji ustala się niniejszem na złotych 65 za 100 wartości imiennej.

(—) *Minkowski*

Zastępca Dyrektora Departamentu.

MINISTERSTWO
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa, dnia 27 marca 1936 r.

Nr. I.R-2665/36.

Powyższy odpis pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 18 marca 1936 roku Nr. D. II. 6203/1/36 w sprawie przyjmowania obligacji 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej na wadja i kaucje Ministerstwo przesyła do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału
(—) *A. NOWAK.*

56.

PREZYDJUM
RADY MINISTRÓW

Odpis.

L. 92-16/8.

Warszawa, dn. 12.X-1935 r.

Mieszkania dozorców
domowych w gmachach
państwowych.

OKÓLNİK Nr. 29

Do
wszystkich Ministerstw
w Warszawie

Prezydjum Rady Ministrów w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia, że do mieszkań służbowych, zajmowanych przez dozorców gmachów, zatrudnionych kontraktowo w służbie państwowej, stosować należy postanowienia zawarte w okólniku z dnia 1 marca 1935 r. Nr. 48-11/25 (okólnik Nr. 7). Jednakże mieszkania służbowe nawet tych dozorców gmachów, którzy zostali przyjęci do służby po dniu 31 stycznia 1934 r., jako pracownicy kontraktowi, winny być przydzielane bezpłatnie w tych miejscowościach, w których obowiązek bezpłatnego dostarczania mieszkań dozorcóm domowym przewidują lokalnie obowiązujące umowy zbiorowe, oparte na postanowieniach Komisji Rozjemczych, powoływanych na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 53) lub też zawarte na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 324).

W tych przypadkach ustęp przedostatni p. 2 umowy otrzymuje brzmienie:

„Pan jest obowiązany . . . do zajmowania bezpłatnie przydzielonego mieszkania służbowego. Mieszkanie to ma być opróżnione z dniem rozwiązania umowy niniejszej”.

p. o. Dyrektora Biura Personalnego

(—) *J. Jagiełło.*MINISTERSTWO
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa

OKÓLNİK Nr. 20

z dnia 12 marca 1936 r. (BP-23032/35)

**w sprawie mieszkań dozorców domowych
w gmachach państwowych.**

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 29 z dnia 13 marca 1935 r. (BP-4884/35)

w sprawie mieszkań służbowych pracowników kontraktowych Ministerstwo przesyła uzupełniający okólnik Prezydjum Rady Ministrów z dnia 12 października 1935 r. Nr. 92-16-8 do wiadomości i stosowania.

P. o. Dyrektora Biura Personalnego

(—) *Dr. Z. Kwiatkowski.*

57.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁ.

z dnia 15 stycznia 1936 r. Nr. Zn. 30/2-6

**w sprawie zwalczania jaglicy w szkołach
powszechnych.**

Do Panów Wojewodów.

(1) Ministerstwo Opieki Społecznej stwierdziło, że wskutek braku opieki higieniczno-lekarskiej w wielu publicznych i prywatnych szkołach powszechnych nie są prowadzone badania ogólne, a w szczególności badania stanu oczów, i wskutek tego dzieci chore na jaglicę i podejrzane o nią nie są poddawane leczeniu i nie pozostają pod opieką sanitarną (art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zwalczaniu jaglicy (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 333) oraz §§ 6, 7 i 14 przepisów zapobiegawczych przeciw szerzeniu się chorób zakaźnych przez szkoły i zakłady wychowawcze (Biul. Dyr. Śl. Zdr. Nr. 2 z 1918 r.).

(2) Ministerstwo Opieki Społecznej prosi Pana Wojewodę o polecenie lekarzom powiatowym, aby w szkołach powszechnych, nie odwiedzanych zupełnie przez lekarzy, zorganizowali badanie stanu oczów z pomocą lekarzy przychodni przeciwjagliczych w dostępnym zasięgu działania przychodni, t. j. w szkołach, znajdujących się w promieniu 5—8 klm. od przychodni.

(3) Badania powyższe powinny być przeprowadzone na miejscu w szkołach najdalej do dnia 30 czerwca 1936 r.

(4) Lekarze przychodni powinni z wyniku przeprowadzonych przez siebie badań sporządzić sprawozdania, zawierające: 1) nazwę i adres szkoły, 2) ogólną liczbę dzieci w szkole, 3) liczbę dzieci zbadanych, 4) liczbę dzieci chorych na jaglicę, 5) liczbę dzieci podejrzanych o jaglicę i 6) ogólne uwagi i spostrzeżenia. Sprawozdania te należy dołączyć do sprawozdania z ogólnej działalności przychodni za II kwartał roku sprawozdawczego 1936. Lekarz powiatowy o wynikach tych badań powinien zawiadomić inspektora szkolnego.

(5) Ministerstwo Opieki Społecznej skłonne jest udzielić Panu Wojewodzie pewnego kredytu na zorganizowanie tych badań, przytem wysokość zapomogi na dodatkowe wynagrodzenie lekarzy przychodni za te czynności z tego funduszu nie może przekraczać 100 zł. na jednego lekarza, i prosi o wystąpienie z umotywowanymi wnioskami co do potrzebnych kredytów.

(6) Jednocześnie Ministerstwo prosi Pana Wojewodę o polecenie lekarzom powiatowym, aby zażądali od lekarzy, sprawujących opiekę higieniczno-lekarską nad szkołami powszechnymi, składania w terminie do dnia 15 lipca każdego roku sprawozdań o stanie jaglicy w szkołach w sposób, określony wyżej w ust. (4) instrukcji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 listopada 1924 r. Nr. 15105-1 (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P. z 1925 r. Nr. 3, poz. 34). Sprawozdania te po ich wykorzystaniu należy przesyłać Ministerstwu Opieki Społecznej.

Dyrektor Departamentu

(—) *Dr. J. Adamski.*

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

Równe, 24.IV.1936 r.

Nr. I-5499/36.

Zwalczanie jaglicy w szkołach
powszechnych.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 marca 1936 r. Nr. I. WF-573/36 podaję powyższe pismo okólnie Ministerstwa Opieki Społecznej do wiadomości Panom Inspektorom Szkolnym i Kierownikom Szkół powszechnych, oraz przypominam zarządzenie Kuratorjum z dnia 30 września 1925 roku Nr. 20067/0/25 w sprawie zwalczania jaglicy wśród dziatwy szkolnej (Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Nr. 10 z roku 1925, poz. 141).

Jednocześnie polecam: 1) Panom Inspektorom Szkolnym i Kierownikom szkół powszechnych, ażeby współdziałali z organami służby zdrowia w akcji zwalczania jaglicy, w szczególności zaś ułatwiali zorganizowanie badań stanu oczów dzieci przez lekarzy przychodni przeciwjagliczych. 2) Kierownictwom szkół zwrócić uwagę na to, by dzieci uznane za chore lub podejrzone o jaglicę, zastosowały się do wskazówek lekarzy i poddały się systematycznemu leczeniu.

Panowie Inspektorowie Szkolni, po dokładnem zapoznaniu się ze sprawozdaniami lekarzy powiatowych, dotyczącymi wyników

omawianych badań, będą nadsyłali je do Kuratorjum do dnia 1 września wraz z wszelkimi innymi sprawozdaniami lekarzy, sprawującymi opiekę higieniczno-lekarską nad szkołami powszechnymi.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

58.

OKÓLNİK KURATORJUM OKR. SZK. ŁUCKIEGO

z dnia 25 kwietnia 1936 r. Nr. I-6482/36.

**w sprawie projektów i kosztorysów na budowę
szkół powszechnych.**

Do

P.P. Inspektorów Szkolnych

w Okręgu.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 15 kwietnia 1936 r. Nr. I-Bud.-900/36 zawiadomiło Kuratorjum, że należność za projekty i kosztorysy, wysyłane na budowę szkół powszechnych, winna być wpłacana, według cen zawartych w okólniku Nr. II-15510/31 z dn. 18.VII.31 r. dla projektów i kosztorysów z zeszytu 4 p.t. „Projekty budynków szkół powszechnych” i w okólniku Nr. 116 z dn. 21.VII.1934 r. dla projektów i kosztorysów z zeszytu 1, 2 i 3, na rachunek czekowy Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu w P. K. O. Nr. 30400 na fundusz specjalny Ministerstwa W. R. i O. P. „Taksa Administracyjna”. W treści blankietu nadawczego należy zaznaczyć, że kwotę wpłaca się tytułem należności za projekt budynku szkolnego, jaki numer projektu i zeszytu i dla jakiej miejscowości i gminy.

O powyższem należy powiadomić zarządy gmin z zaznaczeniem, że zamawianie projektów i kosztorysów winno być dokonywane w zasadzie dopiero po zatwierdzeniu przez Kuratorjum składu obwodu i punktu szkolnego, od czego, ze względu na stopień organizacyjny szkoły (ilość izb lekcyjnych) i konfigurację działki szkolnej, uzależniony jest wybór właściwego projektu.

Wspomniany wyżej okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 18 lipca 1931 r. Nr. II-15510/31 przesłany został Panom Inspektorom do wiadomości przy piśmie Kuratorjum z dnia 3 sierpnia 1931 r. Nr. I-11806/31.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 21 lipca 1934 r. Nr. I. Bud.-2597/34 ogłoszono

w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 1 września 1934 r. Nr. 7, poz. 79.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *Dr. E. Nowicki.*

59.

OKÓLNIA KURATORJUM OKR. SZK. ŁUCKIEGO
z dnia 30 kwietnia 1936 r. Nr. II-5459/36.
w sprawie kandydatów do Prawosławnego
Internatu Metropolitalnego w Warszawie.

Do
PP. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników szkół średnich ogólnokształcących i szkół powszechnych

w Okręgu.

Uzupełniając treść okólnika z dnia 10.IV.1935 r. Nr. II-5503/35 (Dz. Urz. Kuratorjum Okr. Szkol. Łuc. Nr. 5, poz. 43) — zawiadamiam, że Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 21.III.36 r. Nr. II. S-891/36 zarządziło przeprowadzenie w b. r. szkol. egzaminu wstępnego do klasy pierwszej dla kandydatów do Prawosławnego Internatu Metropolitalnego w Warszawie w Gimnazjum Państwowym im. Tad. Kościuszki w Łucku oraz w Gimnazjum Państwowym im. Tad. Kościuszki w Równem.

Podania o dopuszczenie do egzaminu wstępnego winni rodzice lub opiekunowie kandydatów składać w czasie od dn. 25 maja do 15 czerwca w Dyrekcjach wymienionych gimnazjów.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *Dr. E. Nowicki.*

60.

OKÓLNIA KURATORJUM OKR. SZK. ŁUCKIEGO
z dnia 20 kwietnia 1936 r. Nr. O-6136/36
w sprawie zwalczania przesyłek zbiorowych.

Do
P.P. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji Kierownictw Szkół

w Okręgu.

Dyrekcja Okręgu Poczty i Telegrafów w Lublinie stwierdziła, że ostatnio stale wzrasta ilość przesyłek zbiorowych, wysyłanych przez ludność wiejską i miejską pod adresem władz

i urzędów państwowych, a zawierających w jednej przesyłce częstokroć po kilkanaście podań składanych przez różnych petentów, a nadawanych przez pocztę przeważnie przez biura pisanie podań. Biura te pobierają od petentów opłatę pocztową za każde podanie, a nadają je w jednej przesyłce zbiorowej, przywłaszczając sobie resztę pobranych opłat pocztowych.

Ponieważ tego rodzaju przysyłanie podań sprzeczne jest z art. 5 ustawy o poczcie z dnia 3.VI.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63/33 r., poz. 481) i poważnie uszczupla dochody przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, proszę P.P. Inspektorów, Dyrektorów i Kierowników szkół, aby w wypadku stwierdzenia w biurze podawczym przesyłki zbiorowej, zawierającej więcej niż jedno pismo, pochodzące od różnych nadawców—powiadomiali miejscowy Urząd pocztowy przy dołączeniu koperty, oraz krótkiego protokołu stwierdzającego naruszenie ustawy o poczcie, a to celem skierowania sprawy na drogę administracyjno-sądową.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *Dr. E. Nowicki.*

61.

OKÓLNIA KURATORJUM OKR. SZK. ŁUCKIEGO
z dnia 4.IV.1936 r. Nr. I-5600/36
w sprawie kursów i konferencji wakacyjnych
w 1936 r.

W oparciu o polecenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. II.-P.1323/36 z dnia 24.III.1936 r. zamierza Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego urządzić w czasie ferij letnich wyszczególnione poniżej kursy i konferencje:

A) *Kursy.*

1) J. polskiego. Poruszone zostaną takie zagadnienia, których zadaniem będzie uzupełnienie lub pogłębienie wiedzy materialnej lub pedagogiczno-dydaktycznej w dziedzinach szczególnie przydatnych do realizowania nowych programów, z czym będą się łączyć i pewne zagadnienia metodyczne.

Przykłady tematów: 1) Gramatyka polska w programie szkoły powszechnej, 2) Wiadomości o gwarach i zagadnienie gwary w programie, 3) Środowisko w nauczaniu j. polskiego, 4) samodzielność ucznia przy nauczaniu j. polskiego, 5) rozważania dotyczące doboru lektury z zakresu trzeciego szczebla programowego i organizacja czytelnictwa uczniów, 6) zagadnienia metodyczne, związane z nauczaniem j. polskiego (mówienie, pisanie,

ortografia, gramatyka), 7) metoda zdaniowa i wyrazowa nauki czytania.

Miejsce i czas: Krzemieniec od 6 — 18 lipca b. r.

2) Historia. Uwagi ogólne jak przy 1).

Tematy: 1) dawna wieś polska (plan i wygląd, stosunki prawne, życia wsi), 2) wybrane postaci z historii Polski, 3) ustrój Państwa Polskiego na podstawie konstytucji z r. 1935, 4) sposób użycia pomocy naukowych, aktualizacja, czynnik lokalny i regionalny w nauczaniu historii (wskazania i przykłady).

Miejsce i czas: Ostróg n/Horyniem od 6 — 18 lipca b. r.

3) Zajęcia praktyczne. Uwagi ogólne jak przy 1).

Tematy: 1) roboty z różnych materiałów dla zaspokojenia zainteresowań ucznia oraz potrzeb nauki szkolnej; 2) obróbka i wykonywanie przedmiotów użytkowych z drewna, drutu i blachy, 3) roboty koszykarskie i szrotkarskie w szkole powszechnej, 4) nauczanie gospodarstwa domowego, 5) zajęcia praktyczne w ogrodzie szkolnym, 6) przegląd zajęć z zakresu kultury życia codziennego z oświeceniem ich roli wychowawczej zwłaszcza w zakresie wychowania higienicznego, na tle całokształtu pracy w szkole powszechnej.

Miejsce i czas: Kowel od 6 — 18 lipca b. r.

4) Kurs języka ukraińskiego. Krzemieniec od 6 — 31 lipca b. r.

a) początkowy 2 grupy

b) wyższy 1 grupa

Ponieważ nauka j. ruskiego w przeważnej ilości szkół na Wołyniu jest przedmiotem obowiązkowym dla dzieci, zechcą PP. Inspektorowie przypilnować, aby nauczyciele nieposiadający w dostatecznym stopniu przygotowania do nauczania tego języka, skorzystali z nadarzającej się sposobności i uzupełnili swe kwalifikacje.

B) Konferencje.

Prócz powyższych kursów zamierza Kuratorium Okr. Szk. Łuckiego urządzić 6 (sześć) konferencji programowo-metodycznych, dotyczących nowych programów I i II stopnia. Będą one miały na celu obok samego zaznajomienia z treścią nowych programów, szczegółowe przepracowanie wspólnie z uczestnikami w oparciu o nowe programy zagadnień:

1) organizacja pracy wychowawczej i dydaktycznej w klasach łączonych,

2) organizacji jak najskuteczniejszej nauki cichej w klasach łączonych.

Miejsce konferencji: 1) Równe dla Równego i Zdołbunowa, 2) Kostopol dla Kostopola i Sarn, 3) Dubno dla Dubna i Krze-

mienca, 4) Włodzimierz dla Włodzimierza i Horochowa, 5) Kowel dla Kowla i Lubomla, 6) Luck dla Łucka i powiatu.

Czas trwania konferencji od 6 — 25 lipca b. r.

Obok tematów określonych powyżej przykładowo mogą być uwzględnione specjalne tematy, wysunięte przez uczestników, mające znaczenie lokalne.

Zasadą będzie unikanie zbyt wielkiej ilości tematów i zapewnianie uczestnikom faktycznych korzyści.

Zapisy słuchaczy.

Zgodnie z poleceniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 maja 1934 r. Nr. II. P. 4482/34 zgłoszenie na konferencję lub kurs składać należy we własnym Inspektoracie Szkolnym — skąd następnie przesłane zostaną właściwemu Inspektorowi Szkolnemu w siedzibie kursu. Zgłoszenie winno zawierać: 1) temat kursu (konferencji), 2) miejscowość, 3) termin, 4) nazwisko i imię zgłaszającego się, jego stanowisko służbowe i dokładny adres.

Opłaty słuchaczy.

Do zgłoszenia należy dołączyć znaczki pocztowe wartości 40 gr. na koszt korespondencji, oraz wpisowe w wysokości 7 zł. na konferencję lub kursy 2 tygodniowe, w wysokości 10 zł. 50 gr. na konferencje 3 tygodniowe, 15 zł. na kurs 4 tygodniowy (j. ukraiń.).

Prelegenci.

Sprawę wyznaczenia prelegentów i kierowników administracyjnych załatwi Kuratorium Okręgu Szkolnego we własnym zakresie.

Powyższy okólnik podadzą PP. Inspektorowie do wiadomości nauczycielstwa na najbliższych konferencjach rejonowych, zaznaczając, że udział w konferencjach — kursach jest zupełnie dobrowolny.

Sprawozdania dotyczące ilości zgłoszeń, od których zależeć będzie otwarcie danego kursu — konferencji, przedłożą PP. Inspektorowie najpóźniej dnia 10 maja b. r.

Konferencje — kursy urządzone zostaną na zasadach obowiązujących w latach ubiegłych 1934 i 1935 (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z r. 1934 Nr. 4, poz. 67 i okólnik Min. W. R. i O. P. z 26.V.1934 Nr. II. P. 4482/34) a więc normy opłat prelegentów i kierowników administracyjnych pozostaną niezmienione.

PP. Inspektorowie zechcą również w podanym powyżej terminie zgłosić nazwiska kandydatów na kierowników administracyjnych i przedstawić projekt organizacji kursów (konferencji) a więc: świetlicy, internatu dla nauczycielek i nauczycieli, sali wykładowej, mogącej pomieścić 50 słuchaczy (maximum jed-

nego kursu konferencji), wreszcie urzędnika własnej stołowni.

Minimum zgłoszeń wymaganych do otwarcia kursu — konferencji określa się na 40.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

62.

OKÓLNIA KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dn. 24 kwietnia 1936 r. Nr. I-OP-6806/36

w sprawie kursu wakacyjnego dla kierowników orkiestr i chórów amatorskich.

Do

P.P. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji i Kierownictw szkół

w Okręgu.

W myśl okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 20 kwietnia 1936 r. Nr. IV. Szt-4318/36 podaje do wiadomości, iż Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, podobnie jak w roku ubiegłym, urządza kurs wakacyjny dla kierowników oraz dyrygentów orkiestr i chórów amatorskich w Krzemieńcu przy Muzeum Ognisku Wakacyjnym. Kurs będzie trwał od 3 lipca do 7 sierpnia.

Na kurs będą przyjmowani w pierwszym rzędzie czynni dyrygenci chórów i orkiestr, pracujący w organizacjach pozaszkolnych, jak np. w Strzelcu, Kołach Młodzieży Wiejskiej, Strażach Pożarnych, Chatach Proswitańskich, fabrykach, kopalniach i t. p. Na kurs mogą być przyjmowani tylko mężczyźni.

Główny nacisk będzie położony na doszktałenie dyrygentów orkiestr.

Kurs będzie obejmował naukę przedmiotów praktycznych, jak dyrygowanie orkiestrą i chórem, lekcje indywidualne gry na instrumentach, oraz przeszkolenie teoretyczne i społeczne. Wykładowcami na kursie będą profesorowie Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Warszawie oraz zaproszeni prelegenci. Poza wykładami muzycznymi i fachowymi będą mieli słuchacze kursu możliwość uczęszczania na wykłady, poświęcone zagadnieniom ogólnokształcącym. Ponadto będą dla słuchaczy organizowane bezpłatne audycje muzyczne i koncerty z udziałem wybitnych artystów. Podczas trwania kursu projektowane jest zwiedzanie zabytków Krzemieńca i okolic, oraz dalsze wycieczki krajoznawcze na terenie Wołynia.

Słuchacze kursów otrzymają mieszkanie (wspólne, wygodne zakwaterowanie) i całkowite utrzymanie w internacie Liceum Krzemienieckiego za opłatą 63 zł. za cały czas trwania kursu. Prócz tego każdy słuchacz musi uiścić 10 złotych tytułem wpisowego. Koszta przejazdu pokrywają słuchacze. Ministerstwo W.R. i O. P. poczyniło kroki w Ministerstwie Komunikacji celem uzyskania dla frekwentantów kursu jak największych ulg kolejowych w powrotnej drodze. Słuchacze winni przywieźć ze sobą pościel (kołdrę lub koc, poduszkę, bieliznę pościelową i siennik bez słomy).

Podania o przyjęcie na kurs należy wnieść za pośrednictwem Kuratorjum do Ministerstwa W.R. i O.P. w terminie do dnia 25 maja. Do podań należy dołączyć własnoręcznie pisany życiorys z zaznaczeniem, jakie kandydat posiada przygotowania muzyczne, oraz jaką może się wykazać dotychczasową działalnością na polu pracy w orkiestrach lub chórach amatorskich. Prócz tego winni kandydaci dołączyć deklarację, na podstawie której zobowiążą się po ukończeniu kursu do trzyletniej pracy społecznej w dziedzinie muzycznej jako kierownicy orkiestr i chórów.

Wskazaniem jest, by na kurs ten w pierwszym rzędzie zgłaszali się czynni kierownicy zespołów instrumentalnych i chóralnych, niekoniecznie nauczyciele, względnie tylko ci nauczyciele, którzy już są czynnymi dyrygentami istniejących chórów lub orkiestr.

Ze względu na doniosłą rolę, jaką mają spełnić dobrze zorganizowane chóry i orkiestry w dziedzinie krzewienia kultury muzycznej na Wołyniu, proszę P. P. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcje i Kierownictwa Szkół w Okręgu o szczegółowe poinformowanie zainteresowanych o warunkach przyjęcia i o programie wymienionego kursu.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

63.

OKÓLNIA KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 20 kwietnia 1936 r. Nr. OH-6695/36

w sprawie Harcerskiego Kursu dla nauczycieli szkół średnich, powszechnych i zawodowych
Kuratorjum O. S. Ł.

Celem zaznajomienia nauczycielstwa z ideami i metodycznymi zasadami harcerstwa, prowadzeniem drużyn i gromad zuchowych

w szkole oraz z obozowaniem, prowadzeniem wycieczek i ćwiczeń polowych, Kuratorjum O. S. Ł. organizuje Kurs dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i zawodowych (mężczyzn), opiekujących się lub pragnących zaopiekować się pracą drużyny harcerskiej, względnie gromady zuchowej, złożonej z chłopców.

Kurs odbędzie się w czasie od 4 lipca do 25 lipca 1936 r. w Tupadłach (pow. morski), stacja kolejowa Wielka Wieś — Hallerowo.

Wpisowe na kurs 10 zł. (przesyłać przekażem pocztowym). Opłata za pobyt wraz z pełnem utrzymaniem 50 zł. (Razem 60 zł.).

Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami.

Zgłoszenia wraz z wpisowem przysyłać należy bezpośrednio na ręce Okręgowego Instruktora Harcerstwa, Mgr. Adamcia Leopolda w Równem, Kuratorjum O.S.Ł., ul. ks. Biskupa Bandurskiego.

Zgłoszenie na kurs winno zawierać następujące dane:

- a) imię i nazwisko, rok urodzenia, wyznanie, stanowisko służbowe, adres, pod którym należy przesłać przyjęcie na kurs;
- b) czy zgłaszający się pracował w harcerstwie, jeśli tak, należy podać krótki przebieg służby, czy pełni obowiązki opiekuna, czy brał udział w obozach, w kolonjach, w jakich i w jakim charakterze;
- c) czy odbył służbę wojskową, ewentualnie czy przeszedł przysposobienie wojskowe;
- d) deklarację, iż kandydat przybędzie punktualnie na Kurs, podda się regulaminowi Kursu i w dniu przybycia nań wpłaci należną kwotę za pobyt i utrzymanie oraz przywiezie z sobą potrzebne wyekwipowanie.

Termin zgłoszeń upływa 10 czerwca 1936 r.

Koszty przejazdu ponoszą uczestnicy, przyczem korzystać będą z przejazdów ulgowych według taryfy wojskowej. Zaświadczenia na przejazd ulgowy wydają odośnie Komendy P.W. na podstawie kart przyjęcia.

Uczestnicy winni przywieźć z sobą następujące wyekwipowanie: koc, siennik, prześcieradła na łóżko i pod koc, bieliznę osobistą, przybory toaletowe i do czyszczenia, plecak,

pantofle, kostjum gimnastyczny lub lekkoatletyczny, kostjum kąpielowy, koszulkę i spodenki harcerskie barwy khaki, obuwie wycieczkowe i przybory do jedzenia.

Kandydaci przyjęci na Kurs otrzymają szczegółowe informacje oraz wskazówki w sprawie przejazdu.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr. E. Nowicki.

64.

OKÓLNİK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 24 kwietnia 1936 r. Nr. OWF-7004/36

w sprawie przygotowania akcji letniej w. f. w latach szkolnych 1935/36 i 1936/37.

Nawiązując do okólników Kuratorjum z dnia 17.IV.1934 r. Nr. OWF-7663/34 Dz. Urz. Kurat. O. S. Ł. Nr. 5/34, poz. 42, oraz z dnia 28.III.35 r. Nr. OWF-5074/35 Dz. Urz. K.O.S.Ł. Nr. 4/35, poz. 32 w sprawie przygotowania akcji letniej w zakresie wychowania fizycznego w szkołach, w dalszym ciągu podkreślam konieczność zorganizowania niemniej planowej akcji w roku bieżącym.

W szczególności zaś zwracam uwagę na:

1) Wytyczne programowe — a więc realizację programów nowego gimnazjum w tych działach, które ze względu na porę roku winny znaleźć swoje godzinowe wyrównanie, a więc: wycieczki, gry i zabawy ruchowe, gry drużynowe, sporty ze szczególnem uwzględnieniem pływania, obozy koncentracje hufców P. W. i P. W. K., okresowe próby sprawności, próby o P. O. S. i t. d.

2) Międzyszkolne drużynowe zawody strzeleckie o nagrodę przechodnią Wołyńskiego Okręgu Związku Strzelectwa Sportowego, organizowane w tym roku po raz drugi, winny być ukończone do 20.V.36 r. Przypominam, iż komunikat zawierający Statut nagrody oraz Regulamin zawodów został umieszczony w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum O. S. Ł. Nr. 3 z 1935 r. Nr. 41 i 42.

3) Szkolne lub międzyszkolne święta wychowania fizycznego. Niezależnie od projektowanych przez Kuratorjum okręgowych zawodów sportowych młodzieży

szkolnej zwracam uwagę na okólnik Min. W.R. i O.P. w sprawie organizacji świąt sportowych młodzieży na terenie zakładów naukowych i środowisk (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P. Nr. 3 z 1928 r., poz. 61), organizację tych świąt uważam za najwłaściwszą formę podsumowania rezultatów rocznej pracy szkół w zakresie wychowania fizycznego w Okręgu.

4) Spływ harcerzy szlakami wodnymi Wołynia do Pińska — organizowany przez Wołyńską Chorągiew Harcerzy, popieram i ze swej strony proszę Panów Inspektorów i Dyrekcje szkół o udzielenie tej imprezie swego poparcia.

5) Obozy letnie. Wolbrzymiej większości szkoły wołyńskie nie organizują własnych obozów ani kolonij letnich, dlatego proszę Dyrekcje i Kierownictwa szkół, aby przyszły z pomocą tej młodzieży, która wyjeżdża na obozy organizowane przez organizacje, w szczególności na obozy: szkolnych hufców P.W. i P.W.K., Związku Harcerstwa Polskiego, Straży Przedniej i t. p.

Zwracam przytem uwagę, iż warunkiem otrzymania zaświadczenia ukończenia II stopnia P.W. jest odbycie obozu P.W., co dość często

lekceważy młodzież, narażając się na utratę uprawnień, jakie przysługują jej z tego tytułu.

6) Kursy wakacyjne w.f. dla nauczycieli szkół powszechnych. Wzorem lat ubiegłych w porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P., organizuje Kuratorium w czasie tegorocznych ferij trzytygodniowy kurs wychowania fizycznego dla nauczycieli(lek) szkół powszechnych. Kurs odbędzie się w Łucku w czasie od 25.VI do 18.VII, względnie od 3.VII do 24.VII.1936 r. Koszty utrzymania, wyżywienia, wpisowe i t. p. wyniosą najwyżej 60 zł.

7) Wycieczka na olimpiadę berlińską nauczycieli ćwiczeń cielesnych. W czasie od 1 do 16 sierpnia Komisja Nauczycieli Wychowania Fizycznego w Równem projektuje zorganizowanie wycieczki na olimpiadę berlińską. Koszta przejazdu kl. III, pomieszczenie, utrzymanie (posiłki 3 razy dziennie) w czasie pobytu w Berlinie — prócz kart wstępu na imprezy sportowe wynoszą przy pomieszczeniach zbiorowych — 120 zł. — indywidualnych 236 zł.

Kurator Okręgu Szkolnego

(-) Dr. E. Nowicki.

65.

KOMUNIKATY

**Komunikat w sprawie Państwowych
Wyższych Kursów Nauczycielskich
w r. szk. 1936/37.**

W roku szkolnym 1936/37 czynne będą na Państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich następujące grupy: humanistyczna (j. polski, historia) w Krakowie i Warszawie; geograficzno-przyrodnicza we Lwowie i Warszawie; matematyczno-przyrodnicza (matematyka, przyroda żywa i martwa) w Poznaniu i Warszawie; rysunków i zajęć praktycznych (dla mężczyzn) w Warszawie, oraz śpiewu i wychowania fizycznego (dla mężczyzn i kobiet) w Poznaniu.

Oprócz urlopów płatnych przewiduje się dla uczestników urlopy płatne za zwrotem kosztów zastępstwa na raty, względnie za zwrotem kosztów zastępstwa bez spłat ratalnych oraz bezpłatne.

Świadectwa zdrowia mogą wydawać prócz lekarzy powiatowych, także lekarze szkolni czynni przy szkołach państw. Lekarze szkolni jednak nie są obowiązani do bezpłatnego wydawania wspomnianych świadectw zdrowia.

Do podań, oprócz załączników, wymienionych w Regulaminie W.K.N., należy dołączać w miarę możliwości zaświadczenia z przesłuchanych kursów uzupełniających (wakacyjnych lub z lekcjami w ciągu r. szk.) i dowody prac (lekcyj próbnych, referatów), wykonanych na konferencjach rejonowych. Zaświadczenia tych kursów będą brane pod uwagę przy kwalifikowaniu podań.

Kandydaci, ubiegający się o urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstwa na raty, winni zaznaczyć to wyraźnie w podaniu oraz dołączyć deklarację według wzoru, podanego w Dzienniku Urz. z r. 1929, Nr. 4, poz. 42.

Termin wnoszenia podań upływa z dniem 1 maja 1936 r.

**Komisja Egzaminów Państwowych na nauczycieli szkół średnich w Warszawie
(Plac Trzech Krzyży 8, m. 24)**

zawiadamia, iż państwowy egzamin na nauczycieli szkół średnich przed Komisją Egzaminów Państwowych rozpocznie się w sesji wiosennej dnia 23.V.1936 r.

LICEUM KRZEMIENIECKIE**Rozkład kursów wakacyjnych
Muzycznego Ogniska Wakacyjnego Liceum Krzemienieckiego na rok 1936.**

Miejscowość. Termin, siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	K u r s	U w a g i
Krzemieniec. Termin I. Słuchacze kursów mogą otrzymać mieszkanie i utrzymanie	Muzyczne Ognisko Wakacyjne Liceum Krzemienieckiego. W ramach Ogniska odbędą się kursy: 1. śpiewu (niższy) W. K. N. — 2 grupy od 3.VII do 6.VIII (5 tygodni).	

w internatach Liceum Krzemienieckiego za opłatą 63 zł. za 5 tygodni.

Słuchacze winni przywieźć ze sobą pościel (kołdrę lub koc, poduszkę, bieliznę pościelową i siennik).

Za dodatkową naukę gry na instrumencie (fortepian, skrzypce) słuchacze kursów śpiewu płacą 12 zł.

Dla słuchaczy zorganizowanych będzie kilkanaście bezpłatnych audycji — koncertów z udziałem wybitnych artystów-muzyków.

Podczas trwania kursów projektowane jest zwiedzanie za-
bytków Krzemieńca i pięknych okolic oraz zorganizowana ma być dalsza wycieczka do jednego z miast Wołynia.

Zgłoszenia (karty wpisowe) na kursy M. O. W. należy nadsyłać do Dyrekcji Muzycznego Ogniska Wakacyjnego — Warszawa, ul. Szkolna 8, m. 10.

Wpisowe w wysokości zł. 15 wpłacać należy do P. K. O. na konto Muzycznego Ogniska Wakacyjnego Nr. 81505.

Warunki przyjęcia: uzdolnienie muzyczne, znajomość przedmiotów muzycznych w zakresie programu seminarjum nauczyc. oraz zobowiązanie się do pracy samokształceniowej w ciągu roku szkolnego.

2. śpiewu (średni) W. K. N. — 2 grupy od 3.VII do 6.VIII (5 tygodni).

Warunki przyjęcia: przerobienie programu kursu niższego (solfeż w różnych tonacjach, zasady muzyczne, harmonja — łączenie akordów i ich przewrotów T, D, S, D, 7, śpiew w pierwszych 3-ch klasach szkoły powszechnej.

3. śpiewu (końcowy) W. K. N. — 1 grupa od 3.VII do 6.VIII (5 tygodni).

Warunki przyjęcia: przerobienie kursu średniego. Na kurs ten przyjmowani będą jedynie stali uczestnicy M. O. W.

4. Teatru szkolnego i inscenizacji od 3.VII do 6.VIII (5 tygodni).

Kurs ten poświęcony: inscenizacji pieśni, organizowaniu uroczystości i obchodów państwowych, narodowych i szkolnych oraz zagadnieniom teatru szkolnego.

5. Kurs dla kierowników orkiestr amatorskich od 3.VII do 6.VIII (5 tygodni).

Program kursu obejmuje: dyrygowanie orkiestrą i chórami, instrumentowanie na różne zespoły, repertuar amatorskich zespołów instrumentalnych, wiadomości z harmonji i form muzycznych.

6. Kurs dla kierowników wołyńskich chórów ludowych od 3.VII do 6.VIII (5 tygodni).

Warunki przyjęcia: umiejętność czytania nut i praktyka śpiewacza w chórach. Program kursu obejmuje: teorię i praktykę dyrygowania chórami, ogólne wiadomości z harmonji form muzycznych.

Gdyński Związek Propagandy Turystycznej,

prowadząc od szeregu lat propagandę polskiego morza, stwierdził, że wycieczki szkolne, przyjeżdżające do Gdyni, narażone są na wydatki nieprzewidziane, spowodowane wykorzystaniem sytuacji przez tut. elementy, żeru-

jące na przyjezdnych, nieznających stosunków lokalnych.

Celem zapobieżenia w przyszłości nadużyciom ze strony pośredników i zapewnienia wycieczkom, że koszty ich pobytu nad morzem nie będą wyższe, niż były zgóry przewidziane — Gdyński Związek Propagandy Turystycznej przy

pomocy technicznej Światowej Organizacji Podróży Wagons-Lits Cook Gdynia, ul. Pierackiego 7, tel. 18-89 opracował program ryczałtowych pobytów w Gdyni dla wycieczek szkolnych, a mianowicie:

pobyt jednodniowy, — obejmujący całodienne utrzymanie (śniadanie, obiad i kolację), kwatere z pościelą, zwiedzanie miasta, zwiedzanie portu specjalną motorówką i przewodnika, wynosi razem od osoby — zł. 4,30;

pobyt dwudniowy, — obejmujący w pierwszym dniu program pobytu jednodniowego, jak wyżej, a w drugim dniu całodienne utrzymanie (śniadanie, obiad i kolację), kwatere z pościelą i przejazd statkiem z Gdyni na Hel, wzgl. do Jastarni, wynosi razem za dwa dni od osoby — zł. 9,70.

„Tablice Morskie”, Wydawnictwo Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Kuratorjum zwraca uwagę na „Tablice Morskie”, rozesłane do wszystkich szkół powszechnych przez Ligę Morską i Kolonjalną ku upamiętnieniu 16-ej rocznicy odzyskania dostępu do morza, jak również dla spopularyzowania najważniejszych spraw, związanych z obrotą morską.

Ze względu na wartości dydaktyczne i wychowawcze wspomnianej Tablicy winna ona stanowić stały przedmiot pomocy naukowej.

Tablicę należy wciągnąć do inwentarza szkolnego oraz odpowiednio zabezpieczyć przed zużyciem i zniszczeniem.

Czasopismo „Stadjon Młodych”.

Koło Wychowawców Fizycznych w Warszawie wznowiło wydawanie pisma sportowego młodzieży p. n. „Stadjon Młodych”.

Na treść Nr. 1 rocznika II składa się: Słowo wstępne od Redakcji. Wywiad z p. generałem Olszyną-Wilczyńskim, Dyrektorem Państwowego Urzędu W.F. i P.W. Artykuły o biegach na przełaj, sporcie w szkole średniej, powszechnej i t. p.

Pismo zasługuje na poparcie i rozpowszechnienie wśród młodzieży szkolnej.

Prenumerata roczna 6 zł., półroczna zł. 3. Adres Administracji — W-wa, Myśliwiecka 7/9, Centralny Park Sportowy.

W sprawie kandydatów do klas dla uzdolnionych przy Liceum Krzemienieckiem.

Kuratorjum komunikuje, że podobnie jak w latach poprzednich są nadal w Szkole Ćwiczeń przy Państwowym Seminarjum Nauczycielskim w Krzemieńcu specjalnie wydzielone klasy dla uczniów uzdolnionych.

Ponieważ przy doborze i wyszukiwaniu kandydatów do klas dla uzdolnionych niezbędne jest poparcie władz szkolnych z terenu Wołynia, przeto Kuratorjum zaleca P.P. Inspektorom Szkolnym, aby przeprowadzili w tym kierunku odpowiednią akcję propagandowo-werbunkową i zorganizowali egzaminy przedwstępne dla kandydatów na rok szk. 1936/37.

Nadmienia się, że od nowego roku szkolnego istnieją możliwości przyjęcia znacznie większej ilości odpowiednich kandydatów, gdyż klasy dla uzdolnionych nie osiągnęły dotąd przewidywanej ilości dzieci.

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA

Instr. dypl. W. JEREMI ŚLIWIŃSKI

Próba praktycznego wykorzystania i zastosowania w życiu szkolnym „Tabel Miernika Sprawności Fizycznej”, wydanych przez Radę Naukową Wychowania Fizycznego.

We wrześniu w roku szkolnym 1935/36 Kuratorjum zarządzeniem swoim z dnia 6.IX 1935 r. Nr. II.W.F.16314/35 (Dz. Urz. K.O.S.Ł. Nr. 8/36 r., poz. 76) zobowiązało szkoły do prowadzenia okresowych prób sprawności i kart wychowania fizycznego p/g Tabeli miernika sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej. W-wa, 1935 r. — poleconych do użytku nauczycieli ćwiczeń cielesnych pismem Ministra W.R. i O.P. z dnia 22.II.35 r. Nr. I.W.F.528/35.

Na tej podstawie zostały przeprowadzone jesienią w całym Okręgu szkolnym—okresowe próby sprawności i pomiary. Próby i pomiary w Gimnazjum Państwowym im. Tadeusza Kościuszki w Łucku przeprowadził, przy współudziale p. Dr. Wojnicza, lekarza szkolnego, nauczyciel ćwiczeń cielesnych p. Kondratowicz Bronisław. Protokół tej próby i pomiarów przyjąłem jako materiał do niniejszej pracy, nieomieszkawszy uprzednio zapoznać się z próbami przeprowadzonymi na terenie innych szkół, a na terenie swojej osobiście ją przeprowadzić.

Protokół próby sprawności i pomiarów objął całą młodzież męską gimnazjum, a mianowicie klasy: Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa i IIIb nowego gimnazjum, oraz klasy VIa, VIb, VIIa, VIIb i VIII starego gimnazjum, co stanowi razem klas 13.

Liczbowo stan ten przedstawia się nastę-

pująco: kl. I-sze — 79 młodzieży, kl. II-gie — 64, kl. III-cie — 32, kl. VI-te — 39, kl. VII-me — 25, oraz kl. VIII-ma — 32, — razem 271 uczniów.

Faktycznie próbę odbyło 263. Uwzględniając podział na ukończone lata przypada z wiekiem:

11 $\frac{1}{2}$ lat	— 2,
12 $\frac{1}{2}$ „	— 22,
13 $\frac{1}{2}$ „	— 41,
14 $\frac{1}{2}$ „	— 50,
15 $\frac{1}{2}$ „	— 43,
16 $\frac{1}{2}$ „	— 33,
17 $\frac{1}{2}$ „	— 32,
18 $\frac{1}{2}$ „	— 26,
19 $\frac{1}{2}$ „	— 14,

przy rozpiętości dość dużych różnic wieku w poszczególnych klasach. Nakrzykład w klasie I c od 11 i pół lat (jeden), do 16 i pół (jeden), w klasie II c od 13 i pół lat (sześciu) do 17 i pół (jeden), w klasie VI od 14 i pół lat (jeden) do 18 i pół lat (siedmiu).

Jak wynika z powyższego materiał cyfrowo niewysoki, ale bardzo zróżnicowany.

Dla całości obrazu podam jeszcze ocenę postawy uczniów, ocenianą p/g Dr. Wł. Dybowskiego „Badanie zdolności fizycznej dla celów wychowania fizycznego i sportu” Lwów, 1928 r. W-ctwo Z. N. im. Ossolińskich.

W poszczególnych klasach licząc procentowo zakwalifikowano.

TABLICA PORÓWNAWCZA PROCENTOWEJ KWALIFIKACJI POSTAWY MŁODZIEŻY.

Postawa klasy	A	B	C	D	A+B	C+D
I	8,86	50,64	31,64	8,86	59,50 %	40,50 %
II	9,37	54,68	32,83	3,12	64,05 %	35,95 %
III	34,37	43,75	15,62	6,26	78,12 %	21,88 %
VI	33,33	56,41	7,69	2,57	89,74 %	10,26 %
VII	48,00	36,00	12,00	4,00	84,00 %	16,00 %
VIII	21,87	68,75	9,37	—	90,63 %	9,37 %
w szkole	20,60 %	52,40 %	22,10 %	4,90 %	73,00 %	27,00 %

Z powyższych cyfr dość jasno wynika, że pobyt w szkole wpływa na poprawienie postawy, gdyż ilość ocen postaw C i D choć nie jednej i tej samej młodzieży ale poparty innemi danemi z promocjami maleje.

Skolei przejdźmy do samej próby i otrzymane wyniki zestawmy z „Tabelami miernika”.

Na pierwszy ogień wysunę zestawienie średnich arytmetycznych dla każdego wieku, wzrostu, wagi, biegu, skoku i rzutu.

**ZESTAWIENIE ŚREDNICH WZROSTU CIĘŻARU CIAŁA I SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ
PODŁUG MIERNIKA I PRZEPROWADZONEJ PRÓBY:**

Wiek	Wzrost w cm.		Waga w kg.		Bieg w sek.		Skok w cm.		Rzut w metrach	
	p/g miern.	w/g próby	p/g miern.	w/g próby	p/g miern.	w/g próby	p/g miern.	w/g próby	p/g miern.	w/g próby
10 ¹ / ₂	133,67	—	28,96	—	11,13	—	76,44	—	38,16	—
11 ¹ / ₂	140,11	—	33,57	—	10,67	—	85,14	—	43,22	—
12 ¹ / ₂	145,95	148,22	37,96	37,75	10,26	10,31	93,00	95,57	48,00	44,91
13 ¹ / ₂	151,20	145,64	42,15	40,17	9,90	10,35	100,02	94,12	52,51	45,73
14 ¹ / ₂	155,87	155,90	46,11	45,13	9,60	9,90	106,19	99,10	56,74	48,41
15 ¹ / ₂	159,94	163,13	49,87	52,68	9,34	9,49	111,50	107,38	60,70	57,58
16 ¹ / ₂	163,42	162,42	53,41	57,58	9,13	8,99	116,00	118,09	64,39	65,75
17 ¹ / ₂	166,30	169,46	56,75	60,93	8,98	8,57	119,64	125,31	67,80	64,86
18 ¹ / ₂	168,60	171,78	59,86	63,39	8,88	8,47	122,43	127,91	70,93	74,04
19 ¹ / ₂	170,31	174,10	62,77	64,07	8,82	8,34	124,38	131,16	73,80	80,00

Na 40 porównawczych pozycji okazuje się, że zaledwie dwie i to z małemi odchyleniami zgadzają się, 16 wykazuje odchylenie poniżej, a 22 — powyżej Tabeli miernika.

Wyraźnie niedociąga do Tabeli miernika sprawność w rzutach, następnie w biegach. Wiek 13 i pół i 14 i pół zdaje się być dla młodzieży okresem specjalnego obniżenia nasilenia rozwoju i sprawności fizycznej, gdyż 13 i pół latki w 100%, a 14 i pół w 80%, wykazują liczby niższe od średnich tabeli.

Następnie przy zestawieniu ogólnej sprawności naszej młodzieży, okazuje się, że:

w biegach odpowiada normie tabeli zaledwie 14,

w skokach — to samo,

a w rzutach — 16-tu.

Szczegółowa analiza poniższej tablicy

(Tabl. III) wykazuje najróżnorodniejsze odchylenia ale potwierdza wnioski wysnute poprzednio, że:

- z wiekiem, a właściwie z promocjami maleje liczba młodzieży, usprawnienie której wartościujemy poniżej normy;
- najsłabsze usprawnienie przedstawia grupa rzutów, następnie biegów;
- klasy I i II (w wieku 13 ¹/₂ — 41, 14 ¹/₂ — 42) wykazują najsłabsze usprawnienie;
- wstępująca młodzież do gimnazjum w większości nie posiada przygotowania w zakresie usprawnienia fizycznego, czego dowodzą bardzo wielkie granice odchylen w ocenie. Np. 0 — 81 punktów, 5 — 77, 4 — 79 i t. p. oraz ilość wyników niższych od przeciętnej

**TABL. III. ILOŚCIOWE ZESTAWIENIE OGÓLNEJ SPRAWNOŚCI ZE SPECJALNEM
UWZGLĘDNIENIEM ODCHYLEŃ OD NORMY:**

KLASY	B I E G				S K O K				R Z U T			
	Poniżej normy p. 0-49	Norma pkt. 50	Powyż. normy p. 51-100	Granica odchylen w punktach	Poniżej normy p. 0-49	Norma pkt. 50	Powyż. normy p. 51-100	Granice odchylen w punktach	Poniżej normy p. 0-49	Norma pkt. 50	Powyż. normy p. 51-100	Granica odchylen w punktach
I	48	4	26	0—81	33	4	41	5—77	54	2	22	17—70
II	34	2	20	8—83	36	2	18	— 5—71	40	—	16	4—79
III	19	1	10	0—80	19	2	9	—13—85	16	4	10	—5—69
VI	10	5	23	24—86	14	2	22	—24—93	18	3	17	9—71
VII	4	1	18	37—86	5	1	17	30—95	13	2	8	25—75
VIII	1	1	27	37—100	4	3	22	22—99	9	5	15	27—100
	116	14	124	—	111	14	129	—	150	16	88	—

Dość przejrzysty wyraz znajdują te wnioski miernika w skali siedmio-stopniowej, co ilustrowanie ocenie sprawności, przeliczonej p-g Tabel je poniższa tablica (IV).

TABL. IV. ZESTAWIENIE OCEN SPRAWNOŚCI P/G TABELI MIERNIKA.

KLASY	Wyjątkowo wysoka	Wysoka	Wyższa od przeciętnej	Przeciętna	Niższa od przeciętnej	Niska	Wyjątkowo niska
I	—	—	2	63	12	2	—
II	—	—	1	44	10	1	—
III	—	—	1	20	6	1	—
VI	—	—	4	28	5	—	—
VII	—	1	4	17	1	—	—
VIII	—	2	9	16	1	—	—
Razem	—	3	21	188	35	4	—

Wynika z niej, że $\frac{3}{4}$ młodzieży posiada sprawność przeciętną gdy w ilustracji oceny nauczyciela, połowa młodzieży posiada ocenę dobrą i bardzo dobrą.

Należytem sprawdzianem tego sądu niech będzie również poniżej zamieszczony wykaz (Tab. V).

TABL. V. ZESTAWIENIE OCEN UCZNIÓW ZA ĆWICZENIA CIELESNE WYSTAWIONYCH PRZEZ NAUCZYCIELA.

KLASY	Bardzo dobrze	Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Zwolnieni i nieklasyfikowani
I	8	30	38	2	1
II	9	22	24	1	8
III	4	8	13	3	4
VI	8	11	16	2	2
VII	6	10	7	—	2
VIII	7	9	12	1	3
Razem	42	90	110	9	20

Dla pełni obrazu porównajmy obie tablice przyjmując zgóry, że oceny p/g miernika równają się w skali ocen szkolnych:

ocena bardzo dobra = sprawności wyjątkowo wysokiej i sprawności wysokiej,

ocena dobra = sprawności wyższej od przeciętnej,

ocena dostateczna = sprawności przeciętnej,

ocena niedostateczna = sprawności niższej od przeciętnej i niskiej.

Te zaś oceny uzupełnimy globalną oceną b. dobrej, B = dobrej, C = dostatecznej, postawy przy równaniu: postawa A = ocenie D = niedostatecznej (Tabl. VI).

TABL. VI. TABLICA PORÓWNAWCZA ILOŚCI OCEN WYSTAWIONYCH P/G MIERNIKA, P/G OCENY NAUCZYCIELA I OCENY POSTAW MŁODZIEŻY.

O C E N Y	I L O Ś Ć O C E N			U W A G I
	p/g mier- nika	p/g oceny nauczyciela	Postaw.	
bardzo dobre	3	42	A — 52	20 uczniów nie- klasyfikowano.
dobre	21	90	B — 135	
dostateczne	188	110	C — 54	
niedostateczne	39	9	D — 10	

I cóż się okazuje, oceny p/g miernika nie pozostają w żadnym stosunku do ocen nauczyciela lub ocen postaw młodzieży.

Oceny nauczyciela w grupie niedostatecznych i b. dobrych, prawie że pokrywają się z oceną postaw, gdy zaś w grupie ocen dobrych i dostatecznych znowu wykazują „surowszą” ocenę nauczyciela. Fakty te zdaje się, że mają swe uzasadnienie w prawie psychofizycznym, że postawy b. dobre i złe zazwyczaj wykazują lepszą reakcję psychomotoryczną; w grupie zaś postaw średnich (postawy dobre i dostateczne) zawsze istnieją odchylenia: in plus, lub in minus.

Dla ścisłości chcę zaznaczyć, iż oceny nauczyciela — są ocenami wybitnie subiektywnymi. Przy ich ustalaniu nie były brane pod uwagę wyniki prób sprawności.

W podsumowaniu winniśmy odpowiedzieć jeszcze na wysunięte przez Tabele miernika tezy, a mianowicie:

- 1) czy Tabele stwarzają odpowiednie kryteria,
- 2) czy mogą usunąć subiektywną ocenę nauczyciela,
- 3) czy będą wykazywały postępy sprawności fizycznej młodzieży,
- 4) czy pozwolą ocenić rozwój poszczególnych kategorii sprawności w ciągu pobytu w szkole,
- 5) czy mogą wykazać pracę nauczyciela — wychowawcy fizycznego.

Spróbujmy odpowiedzieć na nie. Jak wynika z przeprowadzonej próby „Tabele” niewątpliwie dają każdemu wychowawcy fizycznemu przy ocenianiu młodzieży — to obiektywne oparcie, które nazwalibyśmy kryterjum

naukowym. Mimo to napewną nie usuną subiektywnej jego oceny, na którą złoży się najmniej roczna w codziennym życiu obserwacja praca ucznia.

Tabele miernika, jak słusznie mówi ich autor, pozostaną nieocenionym środkiem pomocniczym w ocenach i podniesieniu sprawności fizycznej młodzieży. I tak je wszyscy winni stosować, gdyż oceniając młodzież bierze nauczyciel pod uwagę jeszcze jej stosunek do przedmiotu, zachowanie, obowiązkowość i t. p.

Nie ulega wątpliwości, że odpowiednie zestawienia protokołów przeprowadzonych prób sprawności — z tabelami miernika, zawsze wykażą jej postępy i rozwój u młodzieży. Dla samego zaś nauczyciela będą dość surową, a nie zawsze wdzięczną samokontrolą — jego pracy, metod i podejścia.

Z przyjemnością chcę zaznaczyć, że włączona młodzież w arkana swego miernika z zapalczywością i niesłabnącem zainteresowaniem samorzutnie kontroluje swój postęp sprawnościowy. Przelicza — porównuje swoje wyniki ogólne, jak i wyniki poszczególnych konkurencji. Ten objaw sędzę, że b. silnie, a pozytywnie może zaważyć na właściwym pojmowaniu ćwiczeń cielesnych w życiu i posłużyć do propagandy racjonalnie pojętej kultury fizycznej.

Umieszczone w „Tabelach” wskazówki techniczne do przeprowadzenia prób sprawności fizycznej przez wysunięcie pewnych zasad — niewątpliwie usuną różnicę i dowolność w jej przeprowadzaniu. Dlatego też słuszną rzeczą wydaje mi się zwrócenie uwagi na konieczność posiadania w inwentarzu szkolnym odpowiednich do tego pomocy i przybórów. Do nich zaliczę:

odpowiedni teren — na którym swobodnie możnaby było przebiec 60 mtr., wytyczyć rzutnię i przygotować skocznię.

Ponadto — sztoper, stalową taśmę mierniczą, przenośne stojaki, piłki palantowe, tablice z numerami, przyrząd do znaczenia linii wapnem lub kredą i t. p.

W końcu przejdźmy do przedstawienia kilku uwag jakie nasunęły się w ciągu przeprowadzania pierwszej próby sprawności p/g „Tabel miernika”.

1. Przeprowadzone próby sprawności fizycznej p/g „Tabel miernika” nadają cechę poważnej pracy nauczyciela i ucznia, gdyż wyniki i protokoły mogą służyć jako materiał naukowy do dalszych uzasadnień, względnie rewizji ustalonych mierników Tabeli.
2. Ustalone konkurencje próby sprawności nie zazębiają się z konkurencjami: wymaganiami przy próbach o Państwową Odznakę Sportową. Np. bieg 60 mtr. nie uwzględnia wszystkich kategorii wieków; rzut piłką palantową nie jest przewidziany w żadnej grupie ćwiczebnej P. O. S., skoki znowu wymagają średniej arytmetycznej skoków z odbicia prawo-lewonóż, gdy próba sprawności mówi o odbiciu nogą dowolną.
3. Żmudną pracą jest obliczanie i przeliczanie uzyskanych wyników na punkty, co pociąga za sobą olbrzymią stratę czasu.
4. Konkurencja skoku wzwyż jest technicznie najtrudniejszą do przeprowadzenia — i wymaga dużo czasu.
5. Wymagana dokładność do centymetra w mierzeniu rzutów — pochłania również wielką ilość czasu.
6. Podane normy w Tabelach nie przewidują krańcowych odchyśleń np. dla wieku 15½ l. — o wzroście 178 cm.,

wagi 74 kg., lub dla tegoż wieku — o wzroście 181 cm.

7. granice punktów ocen w skali siedmiostopniowej nie powinny zazębiać się, gdyż stwarzają wątpliwe wypadki ustalenia oceny przy punktach granicznych: 17, 33, 67 i 83.
8. Średnio-stopniowa skala ocen Tabel miernika przy utrzymaniu skali ocen szkolnych — pozwala na dowolność interpretacji.

Jak z powyższych uwag wynika, moglibyśmy sprecyzować następujące dezyderaty i wnioski:

1. Na podstawie prób sprawności wszystkich szkół średnich poddać analizie sprawność młodzieży regionu wołyńskiego.
2. Konieczność zaoszczędzenia pracy i czasu młodzieży i nauczyciela przez powiązanie prób sprawności z próbą o Państwową Odznakę Sportową, gdyż próby te oparte są na jednakowej zasadzie: miary indywidualnego wysiłku, co w konsekwencji musiałoby pociągnąć za sobą zmianę konkurencji i w P. O. S. lub próbie sprawności.
3. Zainteresowania tą próbą młodzieży i wciągnięcia jej do współpracy przy obliczaniu i zamianie wyników na punkty.
4. W skali ocen zmienić tabele granic punktów jak następuje;

0 — 17
18 — 33
34 — 67
68 — 83
84 — 100
101 — wyżej
5. Celem ułatwienia pracy nauczycielom siedmiostopniową skalę ocen miernika zamienić na 4-stopniową, jak następuje:

Punktów	SPRAWNOŚĆ	OCENA
0—33	niska i niższa od przeciętnej	niedostateczna
34—67	przeciętna	dostateczna
68—83	wyższa od przeciętnej	dobra
84—100 i wyżej	wysoka i wyjątkowo wysoka	b. dobra

Temi wnioskami zamknęliśmy pierwszą próbę wykorzystania w życiu szkolnym „Tabel miernika”. Niewątpliwie wiosenne próby sprawności, jako drugie skolei, przez możliwość po-

równania materiału z posiadanymi wynikami, rzuca nie tylko nowe światło na sam miernik, ale pozwolą sprawdzić nauczycielowi, czy rzeczywiście Tabele odzwierciedlają jego pracę.

ZYGMENT JAWORCZYKOWSKI

Równe.

Trzyletni plan pracy w zakresie zaopatrzenia szkół.

Powiększający się stale wzrost potrzeb szkół z jednej, a kurczenie się budżetów gminnych z drugiej strony, jest przyczyną trwałej troski władz szkolnych w dziedzinie zaopatrzenia szkół. Sprawą tą zainteresował się również fachowy czynnik obywatelski, czego dowodem jest artykuł Dr. Witolda Lemieszewskiego z Poczajowa, zamieszczony w „Życiu Krzemienieckim” w lutym b. r.

W planie pracy Kuratorium Okręgu Szkolnego Łuckiego na rok szkolny 1935/36 sprawa zaopatrzenia szkół w okresie trzyletnim została uwidoczniona, omówiona w czasie zjazdu PP. Inspektorów Szkolnych w dniach 2 — 3 grudnia 1935 r. i poruszona następnie w wyjaśnieniach do planu pracy Kuratorium, które uważa za konieczne, aby PP. Inspektorowie wykorzystali przyznaną im przepisami ingerencję w formowaniu szkolnych budżetów gminnych (§ 13 rozp. P. Ministra W. R. i O. P. z 30.V.1923 Dz. U. Kur. O. S. Woł. Nr. 3, poz. 41 ex 1925). Powyższe świadczy dowodnie jak bardzo leży na sercu Władzy Szkolnej II instancji podniesienie stanu zaopatrzenia szkół — a tem samem ich stanu higienicznego.

Spójrzmy na tę sprawę ze stanowiska lekarza — praktyka i higienisty, wracając do artykułu p. Dr. Lemieszewskiego. Zgadza się z Nim, że w planie zaopatrzenia szkół budowa nowych budynków szkolnych, a tem samem zwiększenie ilości i jakości izb szkolnych wysuwa się na pierwsze miejsce. Możliwości gmin w tej sprawie są ograniczone. Nawet systematyczne przedsięwzięcie rokrocznie w każdej gminie budowy szkół nie zaspokoja potrzeb, a ilość koniecznych w tej chwili budów w planie trzyletnim pomieścić się nie da. Ocenia to słusznie p. Dr. Lemieszewski i podaje jako środek zaradczy, tymczasowy:

„1) powiększenie izb szkolnych (istniejących) do racjonalnej wielkości,

2) zwiększenie ilości względnie wielkości okien,

3) uregulowanie wentylacji i

4) remont pieców”. Przyklasnąć należałoby wysuniętym projektom, gdyby one jako półśrodki nie obciążały dodatkowo budżetów

gminnych, mogły być dodatkowo uchwalone i zrealizowane. Jeżeli pewne gminy w miejscowościach wyliczonych przykładowo przez p. Dr. Lemieszewskiego zdołały już zmiany pewne w budynkach szkolnych przeprowadzić, to wykazały maksimum dobrej woli i winny stać się przykładem godnym naśladowania przez inne gminy w tym powiecie, a następnie na obszarze Kuratorium Okręgu Szkolnego Łuckiego. Półśrodek ten uznany być musi jednak przez Władze Szkolne za tymczasowy i nie może odsunąć na wiele lat budowy szkół, która właściwie realizuje tę sprawę od strony higieny. Trzy czynniki, wysunięte w artykule, gromada, gmina i kierownictwo szkoły muszą wykazać wiele dobrej woli, aby zamiar zrealizować. Zgodzić się trzeba z p. Dr. Lemieszewskim, że szatnie, szczególnie w budynkach wynajętych, są rozsadnikiem chorób i obniżają stan higieniczny szkół. Dobudowa sali rekreacyjnej i kancelarii szkolnej jest wtedy pożądana, gdy sala szkolna i szatnia będą czyniły zadość koniecznym wymaganiom i nie będą odbiegały od norm uznanych za konieczne przy nowych budowach.

Z całą słuszością i pełnem zrozumieniem podnosi p. Dr. Lemieszewski „bólaczkę” większości (obliczenie autora artykułu 70%) szkół, mianowicie miejsc ustępowych. Stan obecny jest w pewnych miejscowościach zastraszający — w przeważnej ilości szkół ledwie znośny. Sprawa ta jest potrzebą piekącą, a proponowane oddzielne ustępy dla chłopców i dziewcząt „w różnych miejscach terenu” uważam za słuszne, godne polecenia i uwagi czynników interesowanych.

Studnie szkolne szczególnie w budynkach wynajętych są niejednokrotnie rozsadnikiem chorób zakaźnych, zjawiających się perypetycznie jako epidemie. Woda tych studzien przed zakontraktowaniem izb szkolnych winna być poddana badaniu mikroskopijnemu i zależnie od fachowej ekspertyzy używana lub zamknięta. Uporządkowanie najbliższego otoczenia (usuwanie gnojówek, bajor, nawozu) szczególnie w budynkach wynajętych, uważam za rzecz zupełnie naturalną — od której w stosunku wprost proporcjonalnym zależy dobroć, względnie zawartość bakcyli chorobotwórczych, wody studziennej.

Ogródki szkolne, boiska i ich zaopatrzenie są troską władz szkolnych, a jako ściśle związane z realizacją obowiązujących programów nauczania — muszą być pielęgnowane, względnie utrzymane w porządku tam wszędzie, gdzie szkoła rozporządza odpowiednim gruntem. Gro-

mady w zrozumieniu potrzeb szkoły winny współdziałać z kierownikami szkół, gdyż w innym wypadku doprowadzenie tej sprawy do stanu zadowalającego będzie zawsze utykało.

Zupełnie słusznie podniósł p. Dr. Lemieszewski, że zaopatrzenie szkół w inwentarz w poszczególnych gminach — a tem samem w powiatach i na terenie Kuratorjum jest bardzo różne i waha się od całkowitego aż do stanu zupełnego zaniedbania. Stan ten do dziś istniejący, świadczy niejednokrotnie o obojętności zainteresowanych czynników. Z zadowoleniem jednak dodaje, że dokonano już na terenie Wołynia wielkiego wysiłku w sprawie zaopatrzenia szkół w ławki systemu Ministerjalnego, tak że pod tym względem nieliczne tylko szkoły wykazują braki i te, spodziewać się należy, z roku na rok będą malały. Używanie ławek szkolnych zależnie od wzrostu dzieci winno być regulowane na miejscu i winno być troską kierownika szkoły względnie wychowawców. Bezwarunkowo liczyć się należy z potrzebami oddziałów I i II-go — a więc dzieci najczęściej wzrostem mniejszych i oddziałów III — IV — a więc dzieci starszych. W zbiorniki na wodę do picia są już dziś zaopatrzone wszystkie szkoły — wyjątki, o ile jeszcze istnieją, są nader rzadkie. Propaguje się beczkę na wodę z nierdzewiącej blachy z kurkiem — w ostateczności podobne naczynia drewniane. Najczęściej już ta sprawa załatwiona została pomyślnie. Idealnem rozwiązaniem byłyby automatyczne pijadela (wytryski) bardzo polecane tam wszędzie, gdzie jest wodociąg. Ponieważ przyrządy te psują się łatwo, a naprawa na wsi, odległej często od miasteczka o dziesiątki kilometrów, jest niemożliwa, przeto używanie dobrych naczyń metalowych z kurkami, jako zbiorników na wodę do picia, jest w naszych warunkach bardziej wskazane. Gmina, która według p. Dr. Lemieszewskiego, wykazuje w 25% brak odpowiednich naczyń na wodę, a w 25% brak naczyń wogóle, jest wypadkiem odosobnionym. Zgodzić się należy w pełni z p. Autorem artykułu, że zaopatrzenie się wszystkich dzieci szkolnych we własne kubki do picia wody jest rozwiązaniem najlepszym. Możliwe to jest w szkołach o małej ilości dzieci, dość trudne i dlatego mało stosowane w szkołach więcejklasowych. Słuszną jest uwaga p. Dr. Lemieszewskiego, że w czasie epidemii duru brzusznego podawać się winno dzieciom wodę przegotowaną i przygotowaną w szkole, nie w domu ze względów higijeno-zapobiegawczych.

Ilość umywalek z wodą bieżącą zwiększa się ustawicznie, co świadczy o zrozumieniu

ważności tej sprawy przez kierownictwa szkół i gminy. Przynoszenie mydła przez dzieci szkolne jest rzeczą mało prawdopodobną — przypuszczam, że lepiej daleko będzie, gdy szkoła dostanie odpowiednią kwotę w budżecie szkolnym i będzie posiadała mydło do użytku dzieci.

Odnosnie ręczników dają władze szkolne do tego, aby każde dziecko miało własny ręczniczek, ponieważ użycie jednego czy dwóch ręczników przez większą liczbę dzieci doprowadza go do stanu odstrasającego i bardzo nieestetycznego. Pewne szkoły usłuchały już zaleceń władz szkolnych. Przyszłość pokaże, o ile da się doprowadzić do rozpowszechnienia zaopatrywania się w ręczniki wszystkich dzieci szkolnych. Spluwaczki, umieszczone na podstawkach (50 cm. wysokich) napełniane wodą lub płynem dezynfekującym należą rzeczywiście do postulatów zrealizowanych w małym odsetku. To samo odnosi się do termometrów ściennych.

Reasumując powyższe, zgodzić się należałoby z planem p. Dr. Lemieszewskiego dotyczącym zaopatrzenia szkół w przeciągu trzech po sobie następujących lat — lecz czas nie jest tu jedynym czynnikiem, który umożliwi realizację planu. Chodzi tu przede wszystkim o to, aby gminy, idąc za głosem Władz Szkolnych, przysły do zrozumienia konieczności szkolnych w zakresie uposażenia w sprzęty, ażeby następnie uwidoczniły swe zrozumienie i dobrą wolę w budżetach szkolnych w formie stałych — odpowiednio wysokich dotacji, któreby sprostaly i nadążyły wzrastającym ciągle potrzebom. Wówczas dopiero 3 letni plan zaopatrzenia szkół stanie się czemś realnem, czemś co wyprowadzi część szkół wołyńskich z chronicznego niedostatku i upodobni je do szkół w większych ośrodkach kulturalnych Polski.

Pociechę w tym smutnym obrazie niech będzie to, że Wołyń zdobi swe szkoły kwiatami, że nawet w porze zimowej spora ilość kwiatów doniczkowych upiększa izby szkolne, wnosząc w tę atmosferę szarzyzny promyczek słońca.

Bardzo pociesającym objawem jest zainteresowanie się poruszonemi sprawami czynnika obywatelsko-fachowego, w tym wypadku D-ra Lemieszewskiego, który ze stanowiska lekarza-higienisty umiał przedstawić potrzeby szkół w formie takiej, że otworzyć morze oczy na wołyńską rzeczywistość szkolną odnośnych czynników. Naświetlenie tej sprawy z innej strony aniżeli władz szkolnych było bardzo pożądanem.

Pracownia Dydaktyczna Języka Polskiego.

Komunikat bibliograficzny Nr. 1.

Język polski w gimnazjum.

Wskazówki bibliograficzne.

- Program nauki w gimnazjach państwowych z polskim językiem nauczania (tymczasowy). Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Biblioteka Oświaty i Wychowania 2).
- Oficjalne wydawnictwo Ministerstwa W.R. i O.P., składające się z trzech głównych części. W pierwszej omówiono dokładnie podstawy ideowe szkoły ogólnokształcącej, stopnie i typy szkół, ogólne wytyczne pracy szkolnej, budowę, treść i wykonywanie programów, druga zawiera programy nauki poszczególnych przedmiotów, trzecia — uwagi metodyczne.
- St. Bąkowski. Zasady konstrukcji nowego programu szkoły powszechnej i gimnazjum. *Oświata i Wychowanie* R. V. 1933. Z. 5 Str. 345-370.
- Komentarz, wyjaśniający podstawowe założenia nowych programów.
- Uwagi do programów poszczególnych przedmiotów. *Oświata i Wychowanie*. R. V. (1933) Z. 8-10. Str. 593-712.
- Uwagi wyjaśniające zasadnicze podstawy budowy programów poszczególnych przedmiotów, m. i. także języka polskiego w szkole powszechnej i gimnazjum.
- W. Szyszkowski. Ogólne podstawy programu języka polskiego w gimnazjum. *Polonista*. R. IV (1934) Z. 1-2. Str. 1-14.
- Omówienie psychologicznych, wychowawczych i praktyczno-życiowych podstaw programu języka polskiego w gimnazjum.
- Z. Klemensiewicz. Gramatyka polska w nowym programie nauki. *Polonista*. R. III (1933) Z. 5-6. Str. 204-215.
- Charakterystyka doboru, układu i metod nauczania gramatyki w szkole powszechnej i gimnazjum.
- N. Nekraszowa. Ćwiczenia w pisaniu i mówieniu w programie nowego gimnazjum. (Referat wygłoszony na konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego j. polskiego w Łucku w dn. 21.XI.1934). *Dziennik Urzędowy K.O.S. Łuckiego*. R. XII (1935) Nr. 3. Str. 58-62.
- Rozwinięcie szczegółowe wskazówek programu, dotyczących ćwiczeń w mówieniu i pisaniu.
- J. Fitowska-Przybyłowa. Ćwiczenia słownikowe w gimnazjach nowego typu. *Polonista*. R. IV (1934) Z. I-II. Str. 21-23.
- Rozwinięcie wskazówek programowych, dotyczących ćwiczeń słownikowych.
- T. Pasierbiński. Rozbiór czytanek w III klasie gimnazjum. (Próby i doświadczenia). Warszawa. Dom Książki Polskiej. Str. 54.
- Broszura zawiera oprócz uwag wstępnych przykłady opracowania kilkunastu czytanek z podręczników Balickiego-Maykowskiego, Gaertnera-Łempickiego, Bystronia-Bielaka oraz rozważania na temat rozkładu materiału.
- J. Saloni i W. Szyszkowski. Jak rozpocząłem pracę w kl. I nowego gimnazjum. *Polonista*. R. III (1933) Z. 5-6. Str. 226-241.
- W. Szyszkowski. Drugi okres pracy w kl. I gimnazjum. *Polonista*. R. IV (1934) Z. 5. Str. 166-173.
- Drugie półrocze pracy w kl. I gimnazjum. *Polonista*. R. V. (1935) Z. 2. Str. 44-48. Z. 3. Str. 97-101.
- J. Saloni. Cykl „grecki” w I półroczu kl. I gimnazjum. *Gimnazjum*. R. II (1934/35) Nr. 4, Str. 139-144. Nr. 5, Str. 173-179.
- Sprawozdanie z całokształtu toku pracy w gimnazjum męskim i żeńskim, obejmujące wszystkie działy nauczania języka polskiego w kl. I.
- J. Grodzka. Z doświadczeń dydaktycznych w kl. I gimnazjum. *Polonista*. R. IV (1934) Z. 3-4. Str. 102-103.
- Sprawozdanie z przebiegu i wyników półrocznej pracy w warunkach dość trudnych.
- St. Kasztelowicz. Wypisy polskie a dorabianie się kultury duchowej ucznia. *Gimnazjum* R. II (1934/5). Nr. 1. Str. 31-35.

- Artykuł porusza sprawę grupowania materiału wypisów dokoła zagadnień aktualnych, ilustrując swe wywody przykładem wyzyskania grupy czytanek z podręcznika Bałickiego-Maykowskiego „Mówią wieki. Cz. I” dla oświecenia zagadnienia „Dla czego czcimy bohaterów naszego państwa”.
- Br. Wieczorkiewicz. Drogi realizowania programu języka polskiego. *Gimnazjum*. R. I. Nr. 1 (wrzesień 1933). Str. 9-12.
- Opis cyklu dziewięciu lekcji, poświęconych zagadnieniu czytelnictwa.
- G. Reicher-Thonowa. Jak rozpoczęłam pracę w kl. I gimnazjum nowego typu. *Polonista*. R. IV. (1934) Z. I-II. Str. 23-32.
- Sprawozdanie z szeregu lekcji, poświęconych opracowaniu cyklu „Otwórzmy książkę” z podręcznika H. Gaertnera i St. Łempickiego „Między dawnymi o nowymi laty”.
- T. Filipowicz. Jak opracowaliśmy „Zew krwi” Londona w kl. I gimnazjum. *Gimnazjum*. R. II (1934/35). Nr. 1. Str. 28-30.
- Sprawozdanie z lekcji, poświęconych opracowaniu tego utworu.
- J. Gajewska. Od opowiadania „Posagi bogini w Atenach” Wł. Wytwickiego do gazetki ściennej. *Gimnazjum*. R. II (1934/5) Nr. 2. Str. 52-54.
- Opis zużytkowania wizyty w pracowni rzeźbiarza w formie gazetki ściennej.
- J. Saloni. „Komedyjka” (z pracy szkolnej w kl. I gimnazjum). *Teatr w Szkole*. R. II. (1935/6). Nr. 1-3.
- Komedyjka, ułożona przez młodzież, na tle utworu Słowackiego „Janek” z wypisów Bałickiego-Maykowskiego „Mówią wieki. Cz. I”.
- Br. Wieczorkiewicz. Wyniki nauczania języka polskiego w kl. I gimnazjum w świetle sądów młodzieży. *Gimnazjum*. R. II (1934/5). Nr. 1. Str. 23-28.
- Artykuł zawiera wyjątki z wypracowań uczniowskich, zgrupowane w czterech działach: 1. Życie szkolne; 2. świat starożytny; 3. Państwo Polskie; 4. sądy własne (opowiadania na zadane tematy, opisy przeżyć, recenzje).
- J. Kijas. Nauczanie języka polskiego w kl. I gimn. w świetle praktyki szkolnej. (Na podstawie wyników ankiety). *Muzeum*. 1935. Z. 1. Str. 38-55 i odb. Lwów, 1935. Str. 20.
- Opracowanie ankiety na temat realizacji programu w gimnazjach Okręgu Szkolnego Lwowskiego oraz zbiór wskazówek praktycznych, wysnutych z owego materiału.
- Realizacja programu nowego gimnazjum. Lektura i nauka o języku. (Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego j. polskiego w Łucku w dniach 21-24.XI.1934). *Dziennik Urzędowy K. O. S. Łuckiego*. R. XII. (1935) Nr. 3. Str. 51-54.
- Streszczenie referatów W. Szyszkowskiego i J. Dańcewiczowej na temat realizacji programu lektury i nauki o języku w kl. II oraz opis przebiegu lekcji przykładowych w tejże klasie.
- J. Wokulska-Piotrowiczowa. Próba realizacji programu lektury w kl. II w I półroczu 1934/5 r. *Gimnazjum*. R. II (1934/5). Nr. 8. Str. 290-297. Nr. 9. Str. 336-342.
- Sprawozdanie z opracowania cyklu „Drzewiej” i „Krzyż i miecz” z podręcznika Bałickiego-Maykowskiego „Mówią wieki. Cz. II”, poprzedzone uwagami ogólnymi na temat stosunku nauczyciela i młodzieży do lektury.
- J. Dańcewiczowa—J. Saloni—W. Szyszkowski. Wytyczne realizacji programu języka polskiego w nowym gimnazjum. Klasa III. Warszawa. Klub Polonistów 1935. Str. 16.
- Wskazówki praktyczne, dotyczące realizacji programu kl. III w zakresie lektury, nauki o języku oraz ćwiczeń w mówieniu i pisanu.
- St. Bąkowski. Związki między przedmiotami w nowych programach. *Oświata i wychowanie*. R. VI. (1934) Z. 1-2. Str. 60-73.
- Zasadniczy artykuł, wskazujący pierwiastki korelacji i koncentracji, tkwiące w nowych programach, jednocześnie zaś przestrzegający przed niebezpieczeństwami, jakie mogłyby wyniknąć przy zbyt rygorystycznym stosowaniu tych zasad.
- St. Seweryn. Kilka uwag o korelacji języka polskiego z innymi przedmiotami w nowych programach. *Polonista*. R. III. (1933) Z. V-VI. Str. 215-226.
- Autor rozważa możliwości korelacji nauki języka polskiego z nauką przyrody, geo-

- grafii i historii w szkole powszechnej, oraz z nauką historii, języka łacińskiego, języków obcych, rysunku i śpiewu w szkole średniej.
- K. Chmielewski. Wytyczne korelacji w nauczaniu przedmiotów humanistycznych w klasie I gimnazjum. Sprawozdanie Miejskiej Szkoły Ogólno-kształcącej Męskiej w Warszawie. Rok szkolny 1933/4. Warszawa, 1934. Str. 3-10.
- Przegląd czytanek z podręcznika Balickiego-Maykowskiego „Mówią wieki” w zestawieniu z materiałem historycznym.
- Cz. Pawłowski i Br. Wieczorkiewicz. Korelacja języka polskiego z historią w kl. I gimnazjum. Gimnazjum. R. I. (1933) Nr. 3. Str. 91-95. Nr. 7. Str. 247-252.
- Projekt szczegółowego rozkładu materiału z obu przedmiotów na tle podręczników: H. Gærtnera i A. Łempickiego „Między dawnymi a nowymi laty” oraz W. Moszczeńskiej i H. Mrozowskiej „Podręcznik do nauki historii na pierwszą klasę gimnazjalną”.
- St. K. Papierkowski. Próba korelacji języka polskiego z historią i językiem łacińskim w I kl. nowego gimnazjum. (Z doświadczeń polonisty). Gimnazjum. R. III Nr. 2 (październik 1935). Str. 64-69.
- Przykłady dwóch lekcji, jednej na temat czytanki J. Wielopolskiej „Triumf Scypjona”, drugiej na temat „Quo vadis” z nawiązaniem do wiadomości historycznych i zakończeniem w postaci przekładu pokrewnych treściowo tekstów łacińskich.
- J. Kijas i M. Koziński. Próba korelacji języka polskiego z biologią w klasie I gimnazjum. Lektura: „Lato leśnych ludzi” Rodziewiczówny. Muzeum 1934. Z. 4. Str. 193-208 i odb. Lwów 1934. Str. 19.
- Sprawozdanie z cyklu lekcji języka polskiego i biologii, poświęconych wspólnemu opracowaniu przez polonistę i przyrodnika „Lato leśnych ludzi” Rodziewiczówny.
- J. Kijas i E. Ehrenkreutz-Kursybachowa. Korelacja języka polskiego z historią w kl. II gimn. przy lekturze „Taliznamu” Walter-Scotta. Lwów 1935. Str. 21.
- Sprawozdanie z cyklu lekcji języka polskiego i historii, poświęconych omówieniu zagadnień, związanych z utworem Walter-Scotta.
- St. Seweryn. Elementy środowiskowe w nowych programach. Zrąb. Nr. 3/15. 1933. Str. 6-40.
- Artykuł omawiający obszernie z tego punktu widzenia różne przedmioty nauczania i zawierający liczne wskazówki bibliograficzne.
- St. Papée. Jak wyzyskać kulturę miejscowego środowiska dla przeprowadzenia osi programowej „Polska i jej kultura” (I klasa gimnazjum). Dziennik Urzędowy K.O.S. Poznańskiego. 1935 Nr. 5 i odb. Poznań 1934. Str. 16.
- Wskazanie możliwości wyzyskania środowiska poznańskiego i historii wielkopolskiej przy omawianiu różnych tematów, związanych z lekturą wypisów.
- St. Kasztelowicz i J. Libura. Wycieczki w nauczaniu języka polskiego. Polonista. R. IV. (1934). Z. 3-4. Str. 81-87.
- Uwagi na temat celów i organizacji wycieczek polonistycznych wraz planem, przystosowanym do programu języka polskiego w poszczególnych klasach.
- Sprawy programowe. Przegląd czasopism pedagogicznych. Oświata i Wychowanie. R. VI (1934) Z. 1-2. Str. 86-91; L. 6-7. Str. 391-392. R. VII (1935) Z. 2. Str. 145-147; Z. 6. Str. 480-482.
- Przegląd krytyczny ważniejszych artykułów w prasie pedagogicznej, dotyczących nauki języka polskiego w gimnazjum.

DZIAŁ OŚWIATY POZASZKOLNEJ

ZOFJA KLECZKOWSKA

naucz. publ. szkoły powsz.
w Wilczem.**Praca w Kole b. Wychowanków
Szkoły Powszechnej.**

Pracując na wsi, mam możliwość obserwowania i badania warunków, w jakich wychowują się dzieci i młodociani. Stwierdzić muszę, nie wdając się w szczegółową analizę porównawczą, że środowisko wiejskie w mniejszym o wiele stopniu niż miasto wpływa na rozwój duchowy młodocianego pokolenia.

Mówi się wprawdzie, że warunki geofizyczne bardzo korzystnie determinują charakter młodocianej jednostki na wsi, kształtują uczucia, przyzwyczajają do konkretnego poznawania, a w ciągłym obcowaniu z przyrodą hartują wolę tej jednostki, ale często bardzo zapomina się o wielu niedomaganiach natury zasadniczej i o ujemnym wpływie wychowawczym wiejskiego środowiska socjologicznego.

Dzieci wiejskie właśnie wychowują się same, naśladowując postępowanie dorosłych. Także młodociani drogą naśladownictwa wrastają szybko w świat dorosłego społeczeństwa. Świat ten poznają nie z opowiadań, obrazów, czy opisów, ale z bezpośredniego z nim kontaktu, z obserwacji i doznanych wrażeń. Nie umieją tylko dla wrażeń tych znaleźć odpowiedniej ekspresji słownej. Stąd też pochodzi może przeświadczenie, niesłuszne zresztą, że świat wewnętrzny młodzieży wiejskiej jest nieporównanie mniej bogaty od samego świata młodzieży ze sfery inteligencji.

Kto dłużej tkwił w środowisku wiejskim, kto życie podpatrywał, kto znalazł wspólny język z młodocianą istotą wiejską, ten nie wyda tego sądu o psychice dzieci i młodzieży na wsi.

Życie duchowe młodocianych w środowisku wiejskim jest tak samo pełne podniosłych uczuć i wyobrażeń, ale, nie mając warunków rozwoju, nie może wyrazić się w bogatszej formie. Stwarzanie, względnie podporządkowywanie istniejących warunków celom wychowawczym, jest naprawdę wdzięcznym zadaniem dla pracownika oświatowego na wsi.

Oto jedna z przyczyn, które skłoniły mnie do podjęcia pracy w Kole b. Wychowanków Szkoły Powszechnej.

Wspominałam już, że dzieci i młodociani na wsi normują swoje postępowanie według postępowania dorosłych. Ta wczesna adaptacja do otoczenia dorosłych dokonuje się oczywiście z wielką szkodą dla psychofizycznego rozwoju młodego pokolenia na wsi. Ma ona także, ze społecznego punktu widzenia, inne ujemne strony, o których należałoby osobno kilka słów napisać.

Jest jednak na wsi obok środowiska dorosłych i obok szkoły także inne źródło wychowawczego oddziaływania na młodocianych. Pastwisko. Ma ono wszelkie cechy środowiska socjologicznego. Ma przeto swych przodowników i ogół, pozostający do nich w stosunku zależności.

Zastanawiałam się nad tem, czyby pośrednio nie można było wpłynąć na „program pracy” w tem środowisku. Podjęte przezemnie próby opłaciły się. Część programu pracy, realizowanego w świetlicy naszego Koła b. Wychowanków, udało mi się przenieść za pośrednictwem przodowników na teren ich naturalnego środowiska.

Rozumie się, że nie był to program pisany, unormowany, ale tak samo kapryśny jak moi wychowankowie w młodocianym wieku. Trzon tego programu stanowiły, początkowo zwłaszcza, gry i zabawy. Znając byłych swych uczniów, nietrudno było mi pobudzać drzemiące w nich zainteresowania. Te ostatnie stanowiły dla mnie niewyczerpane tworzywo programowe pracy. Podejmowałam ją z radością, zachęcana bogatą inicjatywą wychowanków. Rzucając np. stereotypowe powiedzenie „co słyhać” — otrzymywałam wiele odpowiedzi, z których później wspólnie konstruowany był program pracy na pewien okres czasu. Odpowiedzi te dotyczyły się zazwyczaj wydarzeń w naszej wsi, ale zawsze stanowiły dogodny punkt wyjścia do obszerniejszych pogadanek i dyskusyj. A zatem wiadomość o dokonanej kradzieży dawała nam sposobność do rozważania pewnych zagadnień etycznych, czy prawnych, wiadomość o nadesłanej depeszy od chorej siostry — sposobność do pogadanek o urządzeniach pocztowo-telegraficznych, o higienie na wsi i t. p. Podczas niektórych wieczorów robiliśmy „pomocę naukową”. Składały się na nie głównie ozdoby do świetlicy. Dziewczęta wyszywały firanki, wyrabiały kwia-

ty z bibulek, chłopcy robili szachownice do gry w warcaby, karmiki dla ptaków, tablice historyczne i t. p. Miłą zawsze atrakcją po tego rodzaju zajęciach był wspólny śpiew, a później próba inscenizacji jakiejś piosenki. Najwięcej jednak radości wносиły gry i zabawy sportowe. Zdaje mi się, że gra w siatkówkę stanie się na wsi popularnym sportem. Dziś daje się zauważyć, że gra ta pociąga nietylko młodocianych ale i dorosłych, którzy często w niedzielne popołudnia przychodzą do naszego Koła wspólnie się bawić.

Niezastąpioną pomoc naukową w pracy wychowawczej Koła ma przedewszystkiem, obok czasopism, odpowiednia książka. Pierwsze spełniają rolę informatora, druga daje możliwość zaspokojenia wychowankom ich zainteresowań, których, jak wspomniałam wyżej, mają tak wiele, że niema czasu na wspólne ich rozważanie. Z czasopism najchętniej czytają oni „Płomyk” i „Młoda Wieś”. Także „Nowiny” mają kilku stałych czytelników. Z beletrystyki największą popularnością cieszy się literatura podróżnicza.

Dotychczasowa praca w naszym Kole ma jeszcze naogół charakter dorywczy i niezorganizowany. Stanowi ona jakby przedszkole do zajęć zorganizowanych, długodystansowych niejako, które zamierzamy podjąć w następnym roku szkolnym.

Do nowego programu pracy wejdzie odpowiednio zorganizowane samokształcenie w oparciu o czytelnictwo.

Wspomnieć również muszę o samorządzie naszego Koła, który początkowo reprezentowany był tylko przez skarbnika (jedyne go członka „zarządu”), zbierającego składki w każdym miesiącu na oświetlenie świetlicy. Skarbnik prowadził księgowość Koła. Poza skarbnikiem funkcje prezesa, nieoficjalnie wprowadził, sprawował jeden z chłopców, wykazujący najwięcej inicjatywy, śmiałości i samodzielności. Jego po kilku tygodniach pracy obrało Koło na swego prezesa. Dziś już członkowie Koła mają swój zarząd, który działa dość sprawnie. Oko opiekuna musi jednak kontrolować jeszcze jego poczynania.

Z chwilą nadejścia ciepłych dni wiosennych członkowie zbierają się już tylko w niedzielę. Później praca na polach oderwie ich może od świetlicy, do której jednak powrócą znowu w jesieni. W czasie tej przerwy w pracy świetlicowej prezes naszego Koła zorganizuje zapewne inne koło — na pastwisku — w którym będzie opowiadał może o „Janku Muzykancie” — a może o dzisiejszych urządzeniach pocztowo-telegraficznych w Polsce.

Wakacyjny kurs teatralny.

Wołyński Związek Teatrów Ludowych urządza wspólnie z Zarządem Woł. Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego 3-tygodniowy kurs teatralny dla nauczycieli Okręgu Szkolnego Łuckiego. Kurs odbędzie się w czasie od 23 czerwca do 13 lipca w Janowej Dolinie (pow. Kostopol).

Program kursu obejmuje zagadnienia, związane z pracą reżyserską w teatrze ludowym, a to: formy i metody pracy w zespole, reżyserję, grę sceniczną, obrzędowość, technikę sceny, repertuar polski i ukraiński, inscenizację oraz pieśń i taniec ludowy. W czasie kursu opracowane zostanie widowisko obrzędowe „Kupała”.

Kurs znajdzie wygodne pomieszczenie w pięknej lesistej okolicy nad Horyniem, co zapewni uczestnikom wypoczynek i możliwość sportów wodnych.

Oplata za 3-tygodniowy kurs wraz z całkowitem utrzymaniem wynosi zł. 38 dla członków Woł. Związku Teatrów Ludowych, wzgl. członków Zw. Nauczycielstwa Polskiego; dla kandydatów nie należących do wymienionych organizacji — zł. 45,—. Zgłoszenia kierować należy pod adresem: Zarząd Woł. Okr. Związku Nauczycielstwa Polskiego, Równe Woł. skr. poczt. 228. Zgłaszający winni wpłacić 10 zł. na konto P. K. O. Woł. Okr. Zw. Naucz. Pol. Nr. 91.598, resztę zaś należności w pierwszym dniu pobytu na kursie.

Szczegółowy program zostanie podany do wiadomości po uzgodnieniu z prelegentami.

„Oświata Pozaszkolna”—miesięcznik oświatowy praktyczno-instrukcyjny.

Trzeci już rok wychodzi w Poznaniu czasopismo oświatowe o charakterze poradnianym i praktyczno-instrukcyjnym p. t. „Oświata Pozaszkolna”. Ostatnio właśnie opuścił prasę Nr. 3 (marzec 1936 r.) tego pisma. Pismo ma charakter regionalny i przeznaczone jest zasadniczo dla terenu Wielkopolski i Pomorza. Przynosi jednak dużo materiału praktyczno-instrukcyjnego, który może się przydać na każdym terenie.

Treść nadesłanego nam ostatnio Nr. 3 „Oświaty Pozaszkolnej” ujęta jest w 5 działów.

W dziale artykułów ogólnych znajdujemy w Nr. 3 „O. P.” następujące prace: F. Popławskiego: *Samorząd a oświata pozaszkolna*, Al. Urbańskiego: *O stabilizację form pracy oświatowej*, K. Grzybowski: *Prehistorja na kursie wieczorowym*, J. M. P.: *Pożegnanie poborowych*,

J. Gransickiego: *Kilka uwag o kaszubskiej pieśni ludowej*.

Dział „doświadczeń terenowych” przynosi szereg interesujących opisów i reportaży, jak np.: A. Ptaka: *Przy warsztacie pracy*, F. Rusina: *Już dłużej czekać nie możemy*, Pawła Behrendta: *Przodownicy oświatowi*, Piotra Podgórskiego: *Ilustrowana gazeta żywa*, Wł. Helleńskiego: *Jak powstał Teatr Kaszubski w Wejherowie* i szereg innych.

W dziale „materiałów” znajdujemy pracę Kazimierza Krukowskiego n. t.: *Rocznica wyzwolenia Wilna*, zawierająca materiał do wychowania obywatelskiego w świetlicach, Teofila Matejki: *Święto wiosny w świetlicy*, artykuł omawiający ludowe zwyczaje wiosenne i przynoszący szereg materiałów do zajęć świetlicowych z tego zakresu, oraz opis kilku gier zespołowych kształcących p.t. *Nauka na wesoło*.

Dział „Co czytać” zawiera przegląd prasy oświatowej i recenzję, a kronika przynosi obszerny przegląd poczyniń oświatowych na terenie wielkopolsko-pomorskim.

Ogólnie biorąc, pismo zasługuje na zainteresowanie się nim ze strony pracowników i działaczy społeczno-oświatowych.

Adres Redakcji i Administracji: Poznań, ul. Towarowa 23.

Nabytki biblioteki muzycznej Oddziału Oświaty Pozaszkolnej.

1. Dzieła teoretyczne i varia muzyczne.

W języku polskim:

Dobaczewska W. *Kupała (Noc Świętojańska)*.

Kazuro St. *Solfeggio. Kurs I.*

„ „ „ II.

Kęcki F. *Podręczny słownik encyklopedyczno-muzyczny*.

Kolberg O. *Wołyń*.

Lissa Z. *Zarys nauki o muzyce*.

Mikuta M. *Sobótka*.

Reiss J. *Historja muzyki w zarysie*.

Sikorski K. *Instrumentoznawstwo*.

„ *Muzyka polska. Kwartalnik za r. 1935.*

W języku ukraińskim:

Kolessa F. *Z caryny ukr. muzycznoji etnografiji*.

„ *Do pyttannia pro ukr. muzycznyj styl*.

Kudryk B. *Ukr. narodnia pisnia i wseswitnia muzyka*.

Łunaczarskyj A. *Pyttannia socjologii muzyky*.

Saprun S. *Pro ukr. kompozytora K. Stecenka*.

2. Śpiewniki polskie w układzie na 2 i 3 głosy równe.

(I) Cech J. *Pieśni ludowe w układzie na 3 głosy równe* (12).

Mierczyński St. *Pieśni Podhala na 2 i 3 głosy równe*.

(II) Miłek H. *Szlakiem kadrówki* (25).

(I) „ *Śpiewnik strzelecki* (170).

3. Śpiewy na 4 głosy mieszane.

polskie:

(II) Kazuro St. *Nad wielkim morzem. Zesz. I* (6).

(II) „ „ „ „ „ II (6).

(I) Koziatulski Cz. *Pieśni ludowe. Zesz. I* (9).

(I) Moniuszko St. *Pieśni historyczne*. (7).

(III) Różycki L. *Pieśń żeglarzy*.

(I) Wiechowicz St. *Mruczkowe bajki*.

(I) „ *Śpiewnik chórów wołyńskich. Cz. I. (5 pol. i 6 ukr.)*.

ukraińskie:

(I) Bezkorowajnyj W. *Na nebi sonce*.

(II) Demučkyj, Łeontowycz, Stecenko. *Kanty* (4).

(I) Jarosławenko J. *Czowen*.

(II) Kotko D. *Zbirnyk ukr. piseń. III des.* (10).

(I) Ludkewycz St. *Paśa diwka łebedi*.

(I) „ *Oj, kum do kumy*. (2).

(II) „ *A iz noci iz wieczora*. (2).

(II) „ *Weczir w chati*.

(II) Lysenko M. *Wesnianky. II cz.*

„ *Pływe czowen. (Barkarola)*.

(I) Matiuk W. *Neszczasnyj*.

(III) Niżankowskyj O. *Pisnia weczirnia*.

(I) Syczynskyj D. *Pisne moja*.

(III) Stecenko K. *Son*.

(II) Werykiwskyj i Łysenko. *Chor i kantaty. „Radist’”. Son*.

4. *Śpiewy na 4 głosy męskie (polskie).*

- (II) Gall J. Pieśni polskie na chór męski. (36).
 (I) Kazuro St. Ulubione pieśni żołnierzy polskich. (12).
 (I) Noskowski Z. Dwanaście pieśni ludowych.

5. *Utwory na trio
(skrypce, wiolonczelę i fortepian).*

Adam — Gdybym królem był.
 Bach — Przebudzenie wiosny.

Boethowen — Egmont (uwertura).
 Bizet — Carmen (uwertura).
 Boildieu — Kalif z Bagdadu (uwertura).
 Mendelsohn — Ruy blas (uwertura).
 Meyer — Muzyka salonowa (18).
 Meyerbeer — Marsz koronacyjny.
 Mozart — Don Juan (uwertura).
 Rossini — Cyrulik sewilski (uwertura).
 Schubert — Ave Maria.
 Suppe — Poeta i chłop (uwertura).
 Weber — Wolny strzelec (uwertura).

N a b y t k i

Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej w Równem

Nabytki w dziale pedagogiki.

- Głuchowska W. O szkole krzemienieckiej. W-wa, 1916. Arct.
 Konstantynowicz J. B. Wychowanie estetyczne w nowoczesnej szkole. Lwów, 1936. Księgarnia Nauczycielska.
 Korczak J. Prawidła życia. Pedagogika dla młodzieży i dorosłych. W-wa, 1930. Tow. Wydawnicze.
 Króliński K. Podręczny leksykon pedagogiczny. Poznań, 1935. „Przyjaciel Szkoły”.
 Mirski J. Wychowanie i wychowawca. W-wa, 1936. Nasza Księgarnia.
 Nawroczyński B. Współczesne prądy pedagogiczne. W-wa, 1936. Nasza Księgarnia.
 Reichel W. Mathematischer Werkunterricht. Leipzig, 1914. Quelle u. Meyer.

Nabytki w innych działach.

- Ajschylos, Orésteja I. Agamemnon. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
 Ajschylos, Orésteja II. Ofiary. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
 Askenazy Sz. Książę Józef Poniatowski. 1763—1813. Wyd. 4. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
 Askenazy S. Łukasiński. t. I, II. W-wa, 1929. Łazarski.
 Bagiński W. Nowy ustrój pracy w Niemczech. W-wa, 1935. Instytut Spraw Społecznych.
 Byron J. Don Juan. T. I, II. Wyd. nowe. W-wa, 1922. Biblioteka Polska,

- Carducci G. Ody barbarzyńskie. W-wa, 1922. Biblioteka Polska.
 Cepnik K. Edward Śmigły-Rydz. Zarys życia i działalności. W-wa, 1936. Instytut Propagandy Państwowo-Twórczej.
 Deruga A. Piotr Wielki a unia i unja kościelna 1700—1711. Wilno, 1936. Instytut Nauk. Bad. Europy Wschodniej.
 Eurypides. Ifigenja w Aulidzie. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
 Gliwic H. Sprawa surowców w gospodarce światowej. II wyd. W-wa, 1936. Trzaska, Ewert i Michalski.
 Górka O. Optymizm i pesymizm w historjografii polskiej. Lwów, 1936. Zakł. Nar. im. Ossolińskich.
 Gumowski M. Medale polskie. W-wa, 1925. Biblioteka Polska.
 Gumowski M. Monety polskie. W-wa, 1924. Biblioteka Polska.
 Hauptmann G. Hanusia. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
 Herschthal A. Popyt i podaż jako czynniki kształtujące cenę. Lwów, 1936. Wyższa Szkoła Handlu Zagranicznego.
 Hoene — Wroński. System ekonomiczno-przemysłowy Adama Smitha. W-wa, 1912. Arct.
 Homolacs K. Zasada harmonji w sztuce i w życiu. Kraków, 1936. Nakł. autora.
 Irzykowski K. Słoń wśród porcelany. W-wa, 1934. „Rój”.
 Kalidasa. S'akuntala czyli pierścień fatalny. W-wa, 1923. Biblioteka Polska.
 Keats J. Hyperjon. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.

- Kutrzeba St. Polska odrodzona 1914 — 1918. Wyd. 4. W-wa, 1935. Gebethner i Wolff.
- Le Rochefoucauld. Rozważania i uwagi moralne. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
- La Vaissière J. de. Teoria psychanalityczna Freuda. Studium z psychologii pozytywnej. Poznań, b. r. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Lelewel J. Pamiętnik z roku 1830—31. W-wa, 1924. Biblioteka Polska.
- Lenartowicz J. Czem są i czem grożą choroby weneryczne. W-wa, 1927. Min. Spraw Wewnętrznych.
- Lenartowicz T. Ze starych zbroic. Rytm. W-wa b. r. Biblioteka Polska.
- Michałowski J. Wieś nie ma pracy. W-wa, 1935. Instytut Spraw Społecznych.
- Mickiewicz A. Dziady drezdeńskie. W-wa, 1929. Biblioteka Polska.
- Mickiewicz A. Dziady wileńskie. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
- Mierosławski L. Pamiętnik. (1861—1863). W-wa, 1924. Biblioteka Polska.
- Morawski K. M. Źródło rozbioru Polski. Poznań, 1935. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Mościcki H. — Cynarski J. Historia XIX wieku. t. I, II. W-wa, 1935. Przeworski.
- Oppman A. Pieśni o sławie. W-wa, 1927. Gebethner i Wolff.
- Pellico S. Moje więzienia. Pamiętniki. W-wa b. r. Biblioteka Polska.
- Poniatowski J. Przeludnienie wsi i rolnictwa. W-wa, 1935. Tow. Oświaty Rolniczej.
- Przybylski A. Wojna polska. 1918—1921. W-wa, 1930. Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy.
- Plańnik J. Kultura włoska wieków średnich w Polsce. W-wa, 1922. Biblioteka Polska.
- Rybarski R. Siła i prawo. W-wa, 1936. B. w.
- Schiller F. Dziewica Orleańska. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
- Schorr A. Założenia konstytucji kwietniowej. Próba charakterystyki. Katowice, 1936. Nasza Księgarnia.
- Skarbek F. Ogólne zasady nauki gospodarstwa narodowego. W-wa, 1911. Arct.
- Składkowski Sławoj F. Benjaminów 1917 — 1918. W-wa, 1935. Instytut Bad. Najnowszej Historji.
- Stelmachowska B. Regionalizm etnograficzny na tle przykładów współczesnej twórczości literackiej Polski zachodniej. Poznań, 1936. Instytut Zachodnio-Słowiański.
- Strażewicz J. W. Nasze rośliny lekarskie. W-wa, 1928. Polski Czerwony Krzyż.
- Stroynowski W. Ekonomia powszechna narodów. W-wa, 1912. Arct.
- Supiński J. Szkoła polska gospodarstwa społecznego. W-wa, 1911. Arct.
- Szarota J. Współczesna poezja francuska 1880-1914. Lwów, 1917. Gubrynowicz i Syn.
- Szymkiewicz D. Botanika. Lwów, 1936. Jakubowski.
- Śliwiński W. J. Młodzik. (Zakres wiadomości wymaganych na stopień młodzika). Równe, 1936.
- Tetmajer K. Poezje. Wydanie zbiorowe. T. I-IV. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
- Ujejski J. O Konradzie Korzeniowskim. W-wa, 1936. Dom Książki Polskiej.
- Ujejski K. Melodie biblijne. W-wa, b. r. Biblioteka Polska.
- Wilson W. Kształtowanie losów świata. Pamiętniki i dokumenty t. I. W-wa, 1924. Biblioteka Polska.
- Zieliński T. Hellenizm a judaizm. Cz. I, II. W-wa, 1927. Tow. Wydawnicze.
- Żawrocki O. Gimnastyka zuchowa. Katowice, 1936. „Na tropie”.

W Y D A W N I C T W A N A D E S Ł A N E

Kpt. inż. Korolec Stefan. Bojowe środki chemiczne. Uzupełnione własnościami fizycznymi ciał gazowych, ciekłych i stałych. Wydawnictwo Szkoły Gazowej — Warszawa, Marymont.

Treść tej książki w obecnym wydaniu została gruntownie przepracowana, znacznie rozszerzona oraz ściśle dostosowana do programów szkoleniowych z obrony przeciwgazowej. Ponadto podręcznik ten został zaopatrzony wstępem, wyjaśniającym zachowanie się gazów bojowych w terenie i na przedmiotach.

W pracy tej autor wykorzystał wszystkie nowe zdobycze z dziedziny obrony przeciwgazowej, uzupełniając je swoimi spostrzeżeniami i doświadczeniami, zdobytymi w ciągu długoletniej pracy w Szkole Gazowej.

Treść książki, pomimo iż oparta jest na ścisłych danych naukowych, ujęta jednak popularnie, dając całości kształt zagadnienia trucizn bojowych i materiałów ochronnych w formie zupełnie jasnej i przystępnej nawet dla osób, nie posiadających żadnych teoretycznych podstaw z chemji.

Z podręcznika tego powinien korzystać nie tylko każdy instruktor, wykładowca i dowódca oddziału, ale też musi on być podstawową książką dla każdego obywatela, który chce wydatnie współdziałać w obronie przeciwgazowej państwa.

Książka ta została zatwierdzona przez Pana I-go Wiceministra Spraw Wojskowych do użytku służbowego w oddziałach (Dz. Rozk. Nr. 31/28, poz. 348) oraz przez

Ministerstwo W. R. i O. P. (Nr. II. 15593/28) do użytku w szkołach ogólnokształcących, technicznych i seminarjach nauczycielskich.

Cena 1 egz. książki, zawierającej 248 str. druku i znaczną ilość ilustracji, wynosi zł. 4,50. Przy zamówieniach nie mniejszych od 3 egz., koszt przesyłki ponosi wydawnictwo, przy zamówieniach od 20 do 50 egz. udziela się 10% rabatu, od 50 do 100 egz. — 15% ponad 100 egz. — 25%.

Zofja Czerny: Przyrządzanie potraw. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa. Str. LI plus 495. Cena w płót. zł. 24,—, druk. jednostr. brosz. 18.

Jest to zupełnie nowy, na naukowych podstawach oparty podręcznik przyrządzania potraw, odbiegający daleko tak swoją treścią, jak i techniką od dotychczasowych „wzorów”.

Materiał jego jest usystematyzowany według naukowych zasad metodyki gotowania. A więc wszystkie przepisy przyrządzania potraw uszeregowane są według ich przynależności do grupy technicznej, grupy zaś uporządkowane są według stopnia trudności, którą przedstawiają dla posiłkującego się książką. Każda grupa poprzedzona jest zasadami organizacji pracy, którą należy w danym wypadku zastosować. Co się tyczy samego przepisu, to jest on ujęty w punkty możliwie krótkie i zwięzłe, a bardzo dokładne, uszeregowane według najodpowiedniejszej kolejności poszczególnych czynności. Składniki potraw również zebrane są w takie grupy, jakimi dodawane są do danej potrawy. To uporządkowanie i usystematyzowanie materiału nauczania ułatwia rozumowe opanowanie go, a dzięki temu usuwa ogromny balast pamięciowy, który dotychczas w nauczaniu gospodarstwa był nieunikniony.

Przyroda i technika, czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych.

W ostatnim numerze „Przyroda i Technika” znajduje się szczegółowy opis wyprawy polarnej i wyniki badań naukowych w artykule pióra R. E. Byrda p. t. „Badanie nad epoką lodową w Antarktydzie”. W tymże zeszycie napotykamy na ogromne bogactwo ciekawych tematów. Czytamy artykuły na tematy żółwi olbrzymich, żywicowania naszych lasów sosnowych,

o gigantycznym projekcie zelektryfikowania całej europejskiej Rosji, o najnowszych badaniach nad rakiem, które przypisują powstanie tej choroby drażniącemu działaniu substancji tworzących się w organizmie przez rozkład związków wydzielanych przez żółć, i wiele innych. Duże zaciekawienie wzbudza kalendarzyk astronomiczny z mapką nieba oraz tablica metereologiczna z przeglądem pogody. W sumie zeszyt ten zawiera 5 dłuższych artykułów, 12 krótszych oraz 22 notatek na najrozmaitsze tematy aktualne i interesujące, ilustrowane przeszło 30-ma rycinami, mapkami i wykresami.

„Świat i Życie”. Ukazał się już zeszyt IV-ty (kwietniowy) zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie” (Książnica-Atlas) i zawiera, jak zwykle, cały szereg pożytecznych i interesujących artykułów ze wszystkich dziedzin wiedzy i życia.

W numerze bieżącym wszystkie niemal działy traktowane są równomiernie i w każdym mamy do zanotowania szereg bardzo dobrych pozycji. Tak więc np. w zeszycie kwietniowym w dziedzinie humanistyki zwraca przedewszystkiem uwagę piękny artykuł J. Parandowskiego: Rzym, Doc. dr. J. Starzyńskiego: Rzeźba, Doc. dr. M. Walickiego: Romańskie Kościoły.

Ciekawą próbę zwięzłej charakterystyki Rumunji dał E. Biedrzycki, podkreślając w swym artykule związki łączące Polskę z Rumunją.

Nauki przyrodnicze reprezentują w zeszycie niniejszym dwa artykuły: „Rośliny ruchy i wrażliwość” (prof. dr. M. Korczewski) i „Rozmnażanie” (prof. dr. M. Skalińska).

Zeszyt omawiany uwzględnia również szeroko zagadnienie gospodarcze i społeczne. „Rozdział do chodu społecznego” T. Sławińskiego jest śmiałą próbą popularnego przedstawienia zawiłego problemu gospodarczego i społecznego, tak żywo interesującego dziś świat cały, „Rzemiosło” zaś dr. M. Balsigierowej jest niemniej odważną charakterystyką rzeczywistości dzisiejszej, oraz dróg rozwoju i przyszłości rzemiosła wogóle.

Na specjalną wzmiankę zasługują artykuły: „Rozumowanie” prof. K. Ajdukiewicza i „Samochód i motoryzacja” St. Strumpf-Wojtkiewicza.

ZAPISUJCIE SIĘ NA CZŁONKÓW

TOWARZYSTWA POPIERANIA BUDOWY
PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Zapisy przyjmuje każde Koło Towarzystwa.

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA

Równe-Wołyńskie, Kuratorjum O. S. Ł.

Czynna w godzinach od 17-20.

Przeczytaj regulamin biblioteki Nr. 10/105. Dien. Urzęd. za rok 1933,
zawierający informacje i wskazówki dla czytelników zamiejscowych.

Nauczyciele zamiejscowi otrzymują książki pocztą.

Prenumerata roczna zł. 6, półroczna zł. 3. Nr. pojedynczy 60 gr. Konto P.K.O. Nr. 30.365.

Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORJUM.

Drukarnia Samorządowa, Równe, XIII Dywizji 3, tel. 164.
